

A MI LAPUNK

Tüzföldön

vagyunk. A világháború nem szűnt meg, csak más szintjára tolódott. Remeg a világ: a föld mostanában többször fut ki az ember lábai alól, többet hasad a sok ezer éves kéreg, morog, magába húzódik, érceit, csillogó drágaköveit zsugori félelemmel bujtatja a mélybe a bányász sóvár kezei, sóvár szemei előtt. Remeg az ember: érzi, hogy az új, még ácsfejszeszagos palánkok mögött egy bús, sötét valaki villogó véréhes töröket köszörülget. Monoklis, parfümös, festett ajku költők nyomorúságba süllyedt csapszékben azt éneklük, hogy elpusztul a világ. Örülten kattognak a cséplőgépek, villogó fehérgatyás parasztemberek szűrik a kényes tenyereken a mindennapit. És mégis mohácsias keserveskedés, chrómsárga őszi levélhullás van. Szeptember. Az újságok csillogó tussal írják, hogy ezidén ott meg ott gazdag volt a termés, sok volt az alma, barack, dió. És mégis mindannyian éhesek vagyunk. És sósak a mi könnyeink, ideges az arcunk ringása. Szenvedünk. Majakovszkij, orosz bolsevik író, a „Szög a bakancsban“ című írásában elénk tárja az Ember egész szenvedését. Rabigában vagyunk, saját muzsiktestünk, muzsiklelkünk bilincsei között. Porosok vagyunk, lihegünk, cserepes az ajkunk, ruhánk rongyos, egymásra félelelemmel nézünk, mert tudjuk, hogy csak hazug szó hagyja el ajkainkat. Sötét a lelkünk, mint ama sötétség, mely akkor borult a világra, mikor az Ember fiát keresztre feszítették . . . És a szög a bakancsban ott van, szúr, rozsdás is talán, sajog a szögvágta sebünk és — nem bírjuk a cipőből kihúzni!

Hatalmas táborlúz lobog szűz erdőrengetegek ölen. A táborlúzet dagadó

mellú fiúk állják körül és éneklük az új élet új indulóját.

És halk szeráfi hangon köszönti őket a hétszáz esztendő lelket rendítő embermélységéből idesóhajtott: Assisi Szent Ferenc, a gazdag Szegény, a Főcserkész.

És itt mindenki egytestvér Assisi Szegényének szent csókjában, sziveket nyitó ölelésében. Assisi Sz. Ferencet egyaránt meghallgathatja, akácvirágot csöpögő csókját egyaránt homlokára zászlózhathatja: protestáns és zsidó és katolikus, akinek dolgozó szerzeteseket toborzott ez az Ember.

Mert mi nem a Giotto freskók szentjét hívjuk igéző szívünkkel, nem a csuhát akarjuk látni, mi nem vagyunk vén nénikék, akik a templomban ölelik a keresztet, de odahaza trágárságoiktól duzzad a hétköznapi életük, nem, mi Assisi Szegényében az egészséges élet Szezám-kapuját nyitogató Embert látjuk.

Assisi Szegénye, annak ellenére, hogy aszkéta volt, mégis egészségeset akart, minden ember által követhetőt.

A Természetbe merítette éleleszméjét. Őzikéket simogatott magához. Ő, aki ledobta testéről gazdag apja ruháit, ékeit és meztelen testével, őszinte emberi lelkével indult az erdők felé. Gyermeki lelkü volt Assisi Szent Ferenc. És ez az a nagyság, mely előtt a világ, mely csak a hatalomnak szokott engedelmeskedni — meghajolt. Mikor a pápa elé idézték Őt Rómába, hatalmas tömeg esődült össze, hogy lássa a híres szentet. Kijött a pápa is, kamarásai és drága ruhás papokkal körülvéve. És Assisi Szentje ekkor egy szálfára ugrott föl és két kicsiny gyermekkel himbálódzni kezdett a szálán. És kacagott, örült, hogy

örömet adhat egy gyermeki léleknek. Assisi Szent Ferenc a lelkét emelte föl az Úrhoz, igazi öleléssel a lelkét fürdette meg a napfolyóban, az ágakról pattogón kiröppenő virágban. Mikor egy szomorú testvért pillantott meg, hozzáment és azt mondta neki: Testvérem! Ne nyomorkodj, nézd a napot, az eget, a madárkákat, a szelid őzikét és kacagj velük, örülj velük és légy boldog, boldog!

Assisi Szegénye! Szeráfi szavaidat dalos cserkészek viszik az életbe, a sós könyvek folyásába, hogy napot, igazságot és egészséget öntsenek testbe.

Szalatnai Rezső.

Két kis történet

Írta: N. Jaczkó Olga.

I.

Az ember nagy vigan kurjantott:

— Hát nem mondtam, hogy addig tartom a száz koronámat, amíg lovat vehetek rajta?

Vett. Gondoljátok meg, micsoda ló lehetett az, a milliárdos árukorszakában — száz koronáért! Tízet még vissza is kapott, azon áldomásozott. Vörös, zsíros húst, maró pálinkát tömött magába, azután felült a lóra és büszkén indult haza. A sovány, zörgő csontu állat mint valami rozszant kosárban cipelte hátán a túlfűtött, súlyos izomtömeget.

Odahaza már tehetetlenséggé fajult az ember mómora, lebillent a lóról és beledült az ágyba.

— Etesd meg a lovat, — parancsolta az asszonyának és horkolni kezdett.

— No hogyan, — mondta az asszony pipeskedve, fűgét mutatva a horkoló, puffadt tömegnek, — te részegen alszol, én meg járjak a dögdög körül, hogy még valami rühöt kapjak tőle!

Óvatosan fogva a kantár csücskét, bevonszolta az állatot a fészkerbe, azután ő is lefeküdt.

A ló várt. Várta, ami a nap terhei után végül mégis csak be szokott következni: hogy besuhog az ajtó felől a szénabokréta... finom remegéssel tágitotta az orrlyukait, azután maga elé nézett: odahullik-e az áldás?

Sokszor tette ezt, mindig szerényebb igényekkel, már csak szalmára gondolt, azután már csak nyell, mintha vizet engedne le a torkán. Semmi... csak a szél tódult be minden oldalról, csikorgott és megropogtatott mindent, még a ló csontjait is. A lábaitval kapálva védekezett a hideg ellen. Aztán már nem is kapált, végig remegett az egész teste és elvágódott az alomtalan földön.

Reggel a gazda hegyesre pödörte a bajuszát és büszkén készült, hogy megismételje a

tegnapi lóhátas felvonulást. Hiszen tegnap nem is látták sokan... vagy csak ő nem emlékszik a dicsőség ízére, mert elpárolgott a szesz mámorával együtt?

Nyereggé hajtogatott egy pokrócot, hogy feldiszipte vele a lovat, — és a bűdös pára — hát nem elnyulva, feküdt a földön?

— Fel no, kóro!

Mindhiába. A kantár rángatása következett. A ló nagynehezen felvetette a szemét. Már bizonyára nem is eleséget, csak irgalmat kért a tekintete. A gazda mintha megértette volna... felemelte az öklét s az orra puha bársonyába vágott vele. Az állat megadóan hunyta be a szemét, az ember pedig a sarokba fordult a husángért. Rávágott az egyik csipőjére, a másikkra, dültek az ütések jobbról-balról. Végül is felegyensúlyozták a rémült, dülöngélő állatot...

Hazajövet most néhány súlyos csomag is zötyögött a hátán. Lekókadtt fejjel támolygott alattuk. A gazdának ez nem tetszett, nem így kell röpiteni a paripának az ember hiúságát! Káromkodva rángatta a kantárt, hogy büszkén ívesdjék a ló nyaka. Minden rándításnál meglódultak az összekötözött csomagok és megdöngelték a szegény párát, mintha kevés lett volna reggel a husángból.

Nem bírta sokáig. Kint a legelőn megállt és fogyó erejével beleszőgezte lábait a hóba, mint a száraz, merev karókat. A gazda előbb a kantárszíjjal csikozta végig a bőrét, azután kölcsönvette az ostort egy arra haladó ismerőstől. A ló semmi erőfeszítéssel nem tudott kitérni az ütlegek elől.

— Hiszen csak nem fogok itt megfagyni evvel a döggel, — tért végül némi önző gondolkodáshoz a mérgében fejvesztett ember. Leszedte a csomagokat, búcsuzóul egyet rugott a ló combjába és a falu felé indult. Az állatnak jól esett a megkönnyebbülés, amíg nem érezte újra a hideget és az éhséget. Az út tuloldalán aszott levelek zörögtek egy bokron s néhány kóro hegye nőtte túl a havat. Feléje mozdult. Egy kicsit tágult patái körül a fagyott hó. Féléjszakáig tágitotta, féléjszakától már odafagyott a lábára. Hült már a vére. A szemeiben még volt egy kis élet, odamelegítette az útra, amelyen most több pont feketélt a hajnali ködben. Meglévő erejét a torkába gyűjtötte és reménykedve, hálásan, fuvolásan üdvözlötlet nyerített az érkezők elé...

Az egyik cigány megfogta a kantárt, a másik a fejére sujtott, a harmadik ugyancsak bunkóval várta pár lépés távolságban, ahová még elvitte a megfeszített halálfélelem.

Az egyik hóhér beszolgáltatta a gazdának a bőrt, a többiek szétmarcangolták a ló húsát, elhajigálva a használhatatlan, véres cafatokat. Piros virágok fagytak belőle a hóba. Mintha valami barbár orgia, valami pogány istenségnek bemutatott áldozás ment volna végbe a mezőn.

II.

Megszületett az ártatlanság és a türelem. Százhusz példányban, pihés, hófehér gyapjuban.

A tavaszi éjszakák még nagyon hűvösek voltak, a juhász pedig már kinyitotta a szelelő lyukakat, azért a kis bárányok nagyon keresték az anyjuk oldalát, mikor esténként az akolba terelték őket. Egy este különösen igyekeztek fedél alá jutni, mert csípős dér szólt a legelőt és beleragadt zsenge bundájukba. Örömmel rugták magasba combocskáikat, mikor a vezér-ürü megrázta csengeltyűjét az akol kapuja előtt. De akkor váratlan, meglepő dolog történt. A bojtár kibontotta az ostart és hangosan, tiltakozva cserdített vele. Az ürü télován rázta a fejét, mintha magyarázatot kérne:

— De uram . . .

Válaszul előrontott Puli és mérgesen vakantva belesimpaszkodott az orrába. Panaszos bégetéssel széledt vissza a nyáj. Az ostorok csaltogó sorfala végül útbaigazította őket. Keskeny, dobogó hidra szorútlak, — azontul illatos pázsit tágult, de arra szagló orrukat visszacsapta az ostor. Töltések közé süllyesztett kis téren álltak meg. Híg sár borította a teret, hidegen hatolt az apró bárányok bőréig. Összegomolyodva, sűrő bégetéssel keresgéltek az anyjuk melegét.

A kastélyban kinyitották az ablakokat, meggyújtották a terraszt fölött a nagy ívlámpát. A cselédek kiálltak a kapuba, az urak kihajoltak az ablakokon. Az inas a szolgálók vihogása közben utánozta a bégetést. A méltóságos úr az egyik vendégnek magyarázott

— A labdapályán éjszakaátlatjuk a juhokat. Nagyon laza volt, könnyen horzsolódott. Lili is sokszor botlott el, pedig ő kitűnő játékos. Ajánlották, hogy juhtrágyával töltsük ki. Az meg az ispán nagyszerű ötlete, hogy mire cipeltessük a trágyát az akolból, mikor a juhok maguk is kiviszik.

A méltóságos asszony kihozatott egy széles prémet és ráterítette a Lili vállára, mert hűvös volt az este.

A juhok nehezen csillapodtak le az új száláson. Neki-neki vágtak a pázsitos töltésnek, de a botok elibük koppantak, vagy odarugtatott Puli, a kutya. A juhász káromkodott. Mert a kanala beleesett a trágyás sárba, alig tudta előkotorni a juhok lába alól. Az asszonya az utánahozott subával kinálgatta.

— Legalább erre üljön, ha már egész éjjel itt kell virrasztani!

— Hagyd csak, — morgott kedvetlenül, — elpiszkolódik a sárban, szalmát meg nem ágyalhatunk, mert elrondítanánk a kertet!

Az anyajuhok nem tudták tovább túrni a báránykák reszeltő sírását, elszánták magukat és belefeküdtek a pocsolójába. A fehérgyapjas türelem dideregve lapult melléjük.

Gyerekkoromban mesélő öregasszonyoktól úgy hallottam, hogy az embernek azért kell szenvedni, mert attól ragyognak olyan szépen a csillagok és attól hullik a harmat a földre, hogy kinyilhassanak a virágok. A ködös, borús, csillagtalán éjszakák pedig attól vannak, ha rosszat tesznek az emberek. A ló és a báránykák fölött elvánszorgott nehéz éjszakák igazságosan ködösek és csillagtalánok voltak . . .

És az ő gyötrelmük megbillenti-e vajjon az igazság mérlegét, kibuggyan tőle valahol egy vigasztaló csillag a sírók fölött és zsendül-e valahol egy szál ibolya?

Kersék János:

Emlékezés az iskolára.

Négy ablakos, szép, hófehér terem:

Lélekmező, hol csak virág terem,

Hol a nap is nevet, mikor benéz,

Hol Árgirus lesz, minden kis vitéz,

Hol mesterünk türelmesen legeltet

Sok kis csikót, sok pajkos gyermeket;

S kincstárát, mint mindnyájunk édesatyja,

Aranykulcsával nap-nap nyitogatja.

Az iskolában, újra itt vagyok . . .

Sok apró gyermek, régi kis padok.

A padokon kőábla, könyv kitéve,

Mint én előttem egykor, ötven éve.

Jóságos bácsi ül fenn a katedrán,

Kemény szavakat mosolyogva vet rám;

Mig rám tapad sok bámuló gyerekszem,

Én könnyem visszafojtani igyekszem.

Keresztbe tettem csinytevő kezem,

A hallgatásba eltemetkezem.

Mint szomszédunk nagy csökönnyös lova,

Bárhogy nógatják, még se megy tova.

Tanító ur szava paskolja lelkem,

Szórakozott valék s rá nem figyeltem,

Lelkének kincsét szórta rám szelíden,

S neki fáj, hogy szidásra kényszerítem.

Ó drága, jó, rég elhalt mesterem,

Ki voltál nekem, csak most ismerem?

Kis lelkem akkor hozzád fel nem ért,

Hajolnék most, haj, egy kis gyöngyszemért,

Mit nekem adtál s én a földre ejtém,

Mit könnyelműen akkor ott felejték . . .

Most, hogy szívem vénség vizébe lábot,

Megkérdem, mit hozott az iskolából?

Az iskolába vissza most kívánkozom,

Mikor az élet terhét hordozom.

Szemembe könnyel gondolok terád,
 Jóságos mester, leghivebb barát.
 A te szavad, a korholó, az áldotti,
 A sors hálójából mindig kiváltott . . .
 Ó, hogy mennék én most is vissza érte,
 Mikor már lelkem a csúcsot elérte.

A katedrádhoz visz a gondolat,
 Hogy látom azt a régi, négy falat;
 Gyerekbimbókat a padok között.
 Szavad aranyvedrével öntözöd.
 Benyitok újra, mint kis koldus árva,
 Vidám gyerek zaj pendül, mint a hárfa
 Kápolna kis harangja cseng szavadba
 S áhitat ültet az utolsó padba.

A levegő itt oly jó, balzsamos . . .
 Bús korholásod szép tisztára mos.
 A fény, mely játszik a terem falán,
 Nem a nap, áldott lelked az talán,
 Mely zúg az égen, mint tüzes parittyja . . .
 S míg összebúj sok apró, árva szittyja,
 A mester várja, hogy kis népe sorsa,
 Mikor válik megint örömpirosra?

Vágyam, mind, akkor egy kis padba fért,
 Amint kijöttem, rögtön égig ért.
 Hogy messze elmaradt a tanterem,
 Gazdátlan csónak lettem tenyeren,
 Míg a hullámok hánynak háborogva,
 Most gondolok a gyermektáborokra,
 Most áll előttem fényes glóriában
 Kopott tanító kisedő iskolában.

Hiú világ egy óriás vadon:
 De szívem most is ott van a padon.
 Mint bűnös állok mesterem előtt,
 Én, kis dezentor, fel nem érem őt.
 Kis zsebkendőbe van bekötve multam,
 A kincs, mit tőle egykoron tanultam.
 Szepesre bontom én, kis Hári János,
 Mit is feleljek, mert bizony hiányos?

Ó drága, szép, fehér kis iskola,
 El nem boríthat fedés pora,
 Habár az élet messze elsepert,
 Az vagy ma is, tündéri rózsakert.
 Ide hozom derűs, napfényes öszöm,
 Te nálad most is szívesen időzöm.
 Gyermeklelkembe mélyen visszazérvé
 Ráhajlik ajkam félve, megigézve
 Egy rég halott, nádpálcás, tiszta kézre.

Duna-utca 35.

Irta: Nagy Árpád.

Egy régi házról írok, mely a Duna-utcán állott a leányiskola mellett, de már lebontották tizenhárom éve. Ebben a házban teltek el azok a fiús évek, melyek mindig visszaszállnak az emlékezet ködéből, a hosszú udvar és hátul a kert: vidám csaták és nagy remények kertje! A ház gondnoka nagyon szeretett bennünket és mindent átengedett a játékos fiatalságnak, a kertet ribizli és egresbokraival és végig az udvar nagy diófáit, melyeken mi fiúk úgy ültünk esténként, mint a sötét varjak és ezzel, ahogy csendes-csökönnyösen a fákon ültünk, nyilván a Lukács-leányoknak akartunk imponálni, akik végig korzóztak az udvaron, egymásba karolva és fitkokat sugdosva estharangszókor. Óh, a májusi esték de szépek voltak! Az udvar tele volt a dús fák tavaszillatával; volt egy lakónk, Ósz János pénz-ügyőrtiszt, úgy ült a földszintes ablakban lovagolva, hogy egyik lába a szobában volt, a másikat az udvaron lóbáztta, de nagyon szépen tilinkózott. Hej, ugy cifrázta a magyar nótát, hogy még a cifráját is cifrázta. Tőle hallottam azt a bölcs mondást, mely azóta annyiszor igaznak tűnt: „Káresz-kúresz, ahogyan lesz, úgy lesz.“

És ott lakott Dávidné, a kardos szép asszony, aki bizony, mikor megharagudott az emeleti lakóra, szépen kitett az udvarra egy tüzes vasalót és paprikát hintett rá. Ennek az íze aztán mind odaszállt, akire úgy megharagudott. És hogy mennyire gonosz dolog az, ha rendőr is lakik a házban, kitént abból, hogy mikor a házmesterünk egyszer nagyon berugott valami rumitáltól és csunyákat mondott a kormányra, ez a rendőrszomszédunk bizony a hóna alá csipelt neki és már vitte is a városházára, miközben az udvaron által szaporán végigbitangozták egymást.

Lukács Béla meg én a gimnáziumba jártunk, de csak a látszat kedvéért, meg hogy a szüleink örömét el ne rontsuk. Az iskolán kívül minden időnket a kertben töltöttük, leginkább a fák tetején, a cserebogarak romantikus közelében. Vagy este a kert végében felmáztunk a falra és onnan a Kórházutcai laktanya udvarát lestük. Milyen szép volt, ha az udvarra kiállott a trombitás és elfújta a fakarodót. Milyen misztikus volt az egy ember az alkonyodó téren, amint az estébe harsogott, vontatva, ünnepiesen. Az egész város szinte csendben figyelte, mi láttuk is!

Lukács Béla és én igaz hűséget esküdtünk egymásnak. Ugy történt, hogy egyszer mindketlen egyazon fára máztunk, igen közel kerülünk egymáshoz, egyszer csak szó nélkül megcsókoltuk egymást a szánkron. Ezt a dolgot azután nagyon rösteltük és hallgattunk róla. De már igaz vonzalommal voltam ettől fogva Béla iránt és sohasem bántottuk egymást.

Azt hiszem, ez a fiús csók többet jelentett

az életemben mint a barátság megpecsételését. Ez volt az első csók, melyet idegennel váltottam, de ennek a csóknak az érzése egy új rögeszmének tett rabjává.

A kertünk mellett volt a leányiskola kertje. Nagy palánk volt a két kert között, csak a dús orgonabokrok lilája látszott át mihozzánk. És mint dús, meleg illat, úgy jött át a leányok éneke. Mindig egyet énekeltek, valami kedves indulót, karban, melyből kihallatszott mindig egy lágy althang. Ha ez a dal felhangzott odaát, nyugtalan lettem és Bélának be is vallottam, hogy nagyon dobog a szívem. Béla csak gúnyolódva nevetett, pedig neki is csillogtak a fekete cigányszemei. De tény, hogy Bétát ez az ének sohasem hozta ki úgy a sodrából, mint engemet. Idestova nyargalt a kertben és ahány bokor, akkorákat ugrott.

Egyszer kóbor macska feküdt a kertben és arról volt szó, hogy az egyik lakó le fogja löni. Ki volt tüze a kivégzés napja és órája. Mindenki a macska köré seregett és jött a lakó, revolverrel a kezében. Aztán rácélozott. Nekem oly furcsának tűnt, hogy most is énekelnek a lányok kertjében, — ez a kivégzés nem is nagyon érdekelt. A lakó közvetlen közletről rálőtt a macskára. Aztán rögtön elugrott. Az állat nyugodtan felnézett rá, a lakó megint eléje állott. Akkor már odaát csend volt, nem énekeltek. A lakó újra lőtt, egészen közletről. És rémülten láttuk, hogy a macska csak nyugodtan néz fel reánk. Tüiről sikoltozás hallatszott, biztosan megijedtek a lövéstől. A lakó még háromszor lőtt, de mindig hátraugrott, nagyon féltünk a szegény beteg macskától. Már mind sápadtak voltunk az izgalomtól, mikor végre a macska szomorúan becsukta a szemeit. Még akkor sem mertünk a közelébe menni, pedig már vége volt.

Ez a délután igen nagy hatással volt reám és a játékos kedvemet egészen elrontotta. Különösen, mikor a leányiskola pedellusa állt és teljes szigorával megkérdezte a lövöldözés okát, mondván, hogy az igazgató úr nagyon haragszik. Csak az vigasztalt meg, mikor láttam, hogy a kaszárnyából is átnéznek hozzánk. Mások sohasem voltak kíváncsiak a kertünkre, most, a lövöldözés alatt a fal végig tele volt bakafejekkel. Erre én és Béla sokáig büszkék voltunk.

Az új rögeszmém abból állott, hogy át akartam nézni a szomszédos kertbe, csak hogy nem szíveltem volna, hogy Béla ezért kineveessen. Ismertem gúnyolódó természetét, minden félszégességen nevetett. Egy este sokáig ültünk az udvar nagy diófáin és lent a Lukács leányok járkáltak, mint az álmjárás. Ezen az estén megmondtam Bélának, hogy nagyon csinos a kis huga, matura után feleségül veszem. Ezen Béla annyit nevetett, hogy dühömben elhatároztam, hogy fűtülök a nőkre, szüleim ugys papot

akarnak belőlem.

De másnap felhangzott megint a lányok éneke a szomszéd kertben és már annyit akkor megéreztem, hogy rossz pap válnék belőlem. Isten panaszkép ne vegye, harangszókor este én is elmondtam az Üdvözlégyet, de utána gyakran még a kertbe osontam és átfigyeltem az alkonyodó ég alatt a másik kertbe. Az ilyenkor csendes volt. Én látni akartam azt a csendet, de féltem, hogy Béla rajtakap, ha átnézegetek. Pedig valami elszánt akaratosság dühösködött a tizennégy évem fölött, minden áron meg kellett látnom a titok kertjét, melyhez oly ismeretlen erő huzott. Tépelődve bujkáltam a kert keskeny ösvényein, csak akkor eszméltem fel, mikor Béla teljes gőzzel elrobogott mellettem, fel a falra! — odaát katonáéknál a takarodót fújták, mely úgy hangzott az estében, mint a műzezin éneke talán.

Végre egyszer rájöttem, mikor a padlásunkon mászkálam, hogy ennek az ablakából nagyszerűen leláthatok a leányiskola kertjébe. A ládákat, melyek ott állottak, úgy raktam, hogy nem láthatott meg az sem, aki nélán a padlásra feljött. Itt a végében a ház csak földszintes volt és én emeletnyi magasból jól megfigyelhettem mindent, ami alattam történik, minden szót tisztán megértettem. És ami fontos, nem vehettek észre alulról sem, mert az ablak kissé ferdén nézett a kertbe és az én korombeli tanulóknak már a mesterségéhez tartozott az elrejtőzés, mint olyan, akit a „rabló és katona“ elnevezésű hajszában (ó-liget 1910) utoljára találtak meg a nádásban. Mondom, nagyszerűen el voltam sáncolva és olyan izgatottság fogott el, mikor megláttam a lányok kertjét, mintha valami nagy bünt követtem volna el. Pedig akkor éppen üres volt egészen és a park kövecses fehér utaival elhagyatottnak látszott. Tiszta padok álltak az orgonabokrok alatt és a nap úgy ömlött el a pázsiton, mint egy bájos tarka indiai kendőn.

Csak mikor a pedellus felünt az egyik kanyarodón, romlott meg a kép. Megijedtem és rögtön elvonultam az ablakból, óvatosan kimentem az udvarra. Béla nem gyanított semmit, új szerenádot énekel hátul a kertünkben, „én és a holdvilág“ — és megdöbbenve láttam, hogy nyakig ül benne egy dézsa vízben. Mellette latin könyv, tekintve, hogy nagyon közeledtek a vizsgák. Én nagyon szórakozott leheltem ezen a napon, mert Béla egész estig mulatott rajtam. Alig vártam a másnap délutánját és az időpontot, amikor tudtam, hogy a lányok a kertben lesznek.

És mikor felhangzott az indulójuk a következő napon, felosontam megint a padlásra, mint a tolvaj, aki először lop életében: rettentő szívdobogással. Ó, ha Béla most látott volna, elcsütyedtem volna szégyenemben! Aztán szinte csuszva mentem az ablakhoz, a kert telve volt

gyanuttalanul futkosó leányokkal, az arcuk kipirult a táncról és virágillattól. És az édes keringő közepén ott állott Mária, — mind így nevezték a lányok, — ő nagyobb volt, mint a többiek és boldog játékában öntudatosabb. A hangja csodálatos lágy: uralkodó akkord a többiek csengő-bongásán. Már tudtam, hogy ő az, akinek az alt-hangját mindig kihallottam a többiek énekéből. Később a tanárnő karonfogva sétált Máriával és az ablak alatt közel mentek el. Mária olyan jelenség volt, amilyent az én diákszemem még sohasem látott még álmában sem. Emlékszem, első érzésem az volt, hogy sirni tudnék. Aztán úgy éreztem, hogy nyomorult féreg vagyok a fehér Mária mellett. Azután hirtelen az jutott eszembe, hogy Béla multkor megcsókolt a számon . . .

Arra riadtam fel, hogy az egész házban a nevemet kiáltozták, már kerestek. Én támolyogva mentem le a lépcsőn, és azt mondtam Bélának, hogy egy patkányt kergettem a feljárón. Majdnem meg is harapott.

Az anyám ebben az időben aggódva figyelt, én még a tekintetét is kerültem. És nem szerettem, ha becéztek otthon, nagy fiú akartam lenni, mert minduntalan a lányok kertjére gondoltam . . . És Máriára, a nagy kisasszonyra . . . Akit mindenki fölött képzeltem el . . . Micsoda hősteteket kellene véghez vinnem, hogy odajuthassak, ahol Mária van?

Ezek a gondolatok zárkózottá tettek . . . Naponta mindig a titkos ablak mögött ültem és Mária jellege mindjobban kibontakozott előttem: az iskola minden növendéke körölte csoportosult, mint az esti lepkék a lámpa fényében, láttam, hogy kis társnői mennyire bálványozzák Máriát és lassan előttem is földöntúli lénynek tűnt.

És egyszer egyedül láttam őt a kertben, lassan járkált a fehér utakon és jött, jött az ablak felé. Én úgy ültem ott, mint akit fejbe sujtottak, még a lélekzetemet is visszafojtottam. Talán kiáltsak le hozzá? O, mennyire megijedtem ennek a pusztá gondolatától . . . És mégis önkénytelenül is kihajoltam az ablakból, — sohasem lesz jobb alkalmam, hogy az édes Máriával beszélhessek. Csak a szót kerestem, amivel kezdjem . . . Akkor egy másik utról lassan Mária mögé lopódzott egyik társnője és mikor odaért, befogta szemét. Aztán nevettek és összeöllelkeztek, — ez Piri volt, a huncut kis szőke leány. Már ekkor visszahúzódtam, nem szabad, hogy meglássanak.

És sohasem felejttem el Máriának ezen mozdulatait: ruhája rejtékéből levelet vett elő és megmutatta Pirinek. Valami boldog alázatossággal tartotta maga elé, aztán együtt olvasták. Körülnéztek, nem, nem látta őket senki, Mária a levelet hirtelen a szívére szorította és az égre nézett, — a szerelmesek égre.

Ezt nem kellett volna látnom, ezt nem

szabad, bűn volt. Ezt a tekintetet soha nem fogom elfelejteni.

Még sokáig ültem ott, mintha a szívem elhalt volna. Néztem az ablakból, pedig ők ketten régen elmentek a kertből szent titkukkal. Néztem én is az égre, de én szegény fiú voltam és a tiszta égen is felhőket láttam. Az első felhőket, mert azóta még de sok volt . . .

Még egyszer látni akartam a fehér kertet, a dús orgonákat, amiből semmi sem volt az enyém. A lányok nevelése már idegenül hangzott és messzi temetőnek tűntek a sötétzöld fenyők. Rejtekhelyemről búcsúszókat mondtam nekik, sirtam ezen a délután: ó, nem nekem való volt ez a játék. Mária fehér arca szép volt, mint az idegen üdvösség, — még utóljára látni akartam, betelni a nézésével és mohó diákszívembe zárni. Önkinzás volt, tudom, de ezt a délutánt még neki szántam, a fehér kertnek.

Pedig a játék vége csak ezután következett. Lent a dalos vidámságban egyszerre zavar támadt: a tanárnő levelet talált a földön, melyet a lányok közül veszített el valamelyik. Magasan lobogtatva vitte: kié, kié? Rögtön ráismertem Mária levelére. Szemeim őt keresték: a hintán ült és a haja szertehullott, a lányok tapsoltak, de azután mind a tanárnő köré gyűltek. Ez hangosan felolvasta a levelet és döbbenetes csönd volt rá a válasz, ijedtség, száz gyanu és utána apró kacagások.

A tanárnő ideges lett:

— Jelentkezzék az, akinek a levél szól.

Szerelmes levél, egy fiú irta, megszólítás nélkül, aláírás nélkül: Rögtön jelentkezzék, aki elveszítette.

Ujra Máriát néztem és megkönnyebültem, mikor láttam, hogy nyugodtan áll. Féltettem őt, féltettem a titkát, a boldogságát, — őt ne bántsa senki!

Rögtön kész voltam a tervemmel: ha valatóra kerül a sor és Mária kénytelen megmondani, hogy a levél az övé, én az ablakba állok és megmondom nekik, hogy Mária ártatlan, ő csak a többiekért akarta magát feláldozni, a levelet én irtam, és épen most hajítottam le a kertbe.

Igen, igen, ez lesz a jó, ez lesz a hőstett és ezzel őt menthetem meg . . . Előre boldog voltam és elszántan vártam a fejleményeket.

A lányok hirtelen felsorakoztak és a tanárnő mindenkinek eléje tartotta a levelet, mind egyiket külön vallatott. A lányok pedig sorba nemet mondtak, némelyik még sirt is, hogy őt gyanuba vetik. Az egyiknek arcán élénken tükröződött a sajnálat, hogy a levél nem az övé, — ő bizony bevallaná! Mikor Pirihez ért a tanárnő, a kislány lesütötte szemét. Most rögtön kitudódik a botrány, Piri elárulja a titkot . . .

De csak tagadott, tillakozott, a tanárnő pedig esküdzött, hogy az igazgató elé viszi

ezt a hallatlan dolgot, azután legvégül Máriához ért. Mosolyogva hajolt Mária szép arcához, — nem, ő nem lehetett a bűnös.

Mária felnézett, — egy pillanat és megmondja, akkor nekem kell előállnom. Mindenki Máriát nézte, a gyönyörű tiszta szeméit, — Mária nem bűnös, ez lehetetlen.

És még magam is izgalommal vártam, láttam, hogy Mária lassan a fejét rázza. Nem ismeri a levelet. Sohasem látta.

A lélekzetem elállott és megsemmisülten néztem le a kertbe. És mintha minden távolodott volna, a kert, a fehér kis leányok, Mária . . . És ekkor vesztettem el az első ideált . . .

Ben Hasszán álma.

Irlta: Farkas István.

Ben Hasszán, akinek valamikor a hatodik nagyapja ideköltözött a kisvárosba, cukorkaárus volt és egyedül csak neve árulta el idegen származását, mert Ben Hasszán csak magyarul tudott és legfeljebb egy-két szót az ősei nyelvén, amit minden gimnazista gyerek tud: allah akbár, szálem alejkum és a többi, amivel a gyerekek szokták őt köszönteni.

Úzleti tőkét vászonzacskóban a derekára csavarva hordta, egyébként sokkal több apró pénzdarab csörgött benne, mint amennyi kellett volna. Annál kevesebb vagyonkája volt bankjegyekben, mert élnie, ruházkodnia is kellett és negyedévenként hűségesen befizette az adóját, mint ahogy az elsőrendű állampolgárokhoz illik. És Ben Hasszán csakugyan lelkiismeretes állampolgár volt, bár ebben a tekintetben hézagos volt iskolai nevelése, mert Ben Hasszán gyerekkorában még nem tanították az állampolgári nevelést. Sőt egyáltalán semmilyen nevelést nem tanítottak.

Ben Hasszán künn lakott a folyóparton. Ócska házban bérelt egy szobát, melynek egyik sarkát raktárhelyiségül rendezte be, a másik sarkában volt lakószobája és konyhája (egy háromlábú takaréklüzhely), mert Ben Hasszán nagyobbára maga kotyvasztotta az olcsó és tápláló ételeket.

. . . Koranyár délutánja volt, a délutáni csoport gyerekei künn hancuroztak a fák alatt, ahol Ben Hasszán szundította az igazak álmát.

A kis Kovács Pista, — másodikos fiú — hívta fel rá a közfigyelmet.

— Nézzétek csak, alszik az öreg arabus!

A gyerekek tisztos távolságra egybecsődültek.

— Csakugyan! Ben Hasszán alszik! Elaludt az öreg!

Kovács Pistának végtelen pajzán kedve volt. Csak az imént tudta meg, hogy nem állították ki a franciából s megkapja otthon a biciklit. Kitérő lármával kiabált a többieknek:

— Piszkáljátok meg az öreget!

Ben Hasszán a lárma fölébredt. Ijedten aprózva hunyorgatott.

— Egye meg a kánya, elaludtam, — dörögte magában szégyenkezve, — vége a becsületemnek. És keserveset, mélyet sóhajtott.

— Mi az öreg? — kiáltotta Pista, — mit álmodott?

Ben Hasszán már gorombán akart válaszolni, amikor hirtelen ötlete támadt. Laposokat hunyorított a szemével és komolykodó hangon kezdte:

— Pedig, lássátok gyerekek, soha olyan szépet nem álmodtam, mint ezen a délutánon. Azt álmodtam, hogy mindnyájan jelesre feleltetek franciából. még Madzag Lajcsi is és Kerekes tanár úr mindnyájatoknak vásárolt egy koronáért törökmézet . . .

A nebulók már köréje sereglettek. Különösen az elsőosztályosok tolakodtak közvetlen közelébe.

— Aztán, aztán, mi történt? — sürgette őt az apró sereg.

— Aztán . . . hm aztán . . . Kerekes tanár úr egy kiló csokoládét is vett és szétoztotta az osztályban . . .

— No lám, — mondta nagyokat nyelve egy egészen kis fiú, — de kár, hogy mi még nem tanulunk franciát . . .

A többiek megütődve néztek rá. Akkor a kis fiú elszégyelte magát.

— No igen, hiszen csak álom volt. — mondta mentegetődzve.

— Tovább, tovább mesélje, — sürgették Ben Hasszánt a gyerekek.

— Tovább is meséljem? — vakarta meg a fejbüdját az öreg. — hiszen tovább nem is volt.

— Miért?

— Mert jöttetek ti és fölébredtem, hát azért.

A fiúk elégedetlenül zsongtak. Ben Hasszán már-már csatát veszített. Ujabb, hirtelen ötlettel mentette reputációját:

— Ja igaz, gyerekek, — mondta, mintha nagy fejtörésébe került volna, aztán éppen az

Veletek voltam — veletek maradok.

Kilenc csehszlovákiai magyar cserkészcsapat 44 cserkészének üdvözlétét szívem egész melegével viszonzom. Köszönöm nektek, fiúk, hogy táborozás közben gondolatok reám, még inkább köszönöm, hogy gondolatok A Mi Lapunkra, együttérzésünknek, közös célért való munkálkodásunknak első nagy alkotására. Nem lehettem köztetek a lipótszentiváni táborban, de ti tudjátok, hogy azért mégis *veletek voltam és fogadom, hogy veletek maradok ezentul is, csehszlovákiai magyar diákok.*

Reánk még sok megoldatlan feladat vár, nekünk még sok dolgunk van, kedves barátaim. A Mi Lapunk — vagy ami vele egyet jelent: a csehszlovákiai magyar diákok kulturája még megerősítésre szorul. Nem elég az, hogy a magunk lábán állunk. Olyan sziklaszilárdan kell állanunk, hogy semmiféle vihar meg ne ingathasson, porba ne dönthessen. Nem elég az, hogy cserkészcsapataink vannak. Olyan szoros együttműködést kell köztük teremtenünk, hogy jó munkánk eredményét mindegyre fokozni tudjuk. Nem elég az sem, hogy önképzőköreink vannak. Olyan munkakészséggel kell ott minden diáknak működnie, hogy lépést tudjunk tartani a velünk együtt élő népek gyorsan fejlődő kulturájával. Mindenekfelett pedig meg kell valósítanunk a csehszlovákiai magyar főiskolások egyesületét, ami a magyar diákság megmozdulásának nagyjelentőségű, legszébb eredménye lesz.

Kedves üdvözlő írásotokra nem szavakkal, hanem munkával akarok felelni. Dolgozni akarok A Mi Lapunkért, a csehszlovákiai magyar cserkészéletért, az oltani magyar diákok egyesítéseért, a magyar ifjúság kulturájáért. Egy ember — csak egy ember, de hogyha nem senki-ember, akkor valamelyest előbbre tudja vinni azt az ügyet, melynek szolgálatába szegődött.

Fiúk! Együtt maradunk, együtt dolgozunk, együtt haladunk. Szívünkben A Mi Lapunk jel-szava él: erős akarat, munkás kéz, baráti összetartás!

Szeretettel köszönt

Budapest, Szent István napján

Fenyves Pál.

Diákok! Olvassátok és terjesztétek „A Mi Lapunk“-at.

Kérdemlem-e szereteted?

*Ha messzemennék, visszarántasz;
Ha megbántalak, megbocsátasz
Anyám.*

*Magad előtt ha üzöl álmod,
A legszebb álommal megáldod
Fiad.*

*Haragodat én sohse láttam.
Élünk hófehér, kis szobában
Ketten.*

*Míg az utamat egyengeted,
Kérdemlem-e szereteted
Egyszer?*

Tamás Lajos.

Bernard Shaw

az irónia és a paradox zenije, is belekerült az ünnepelték közé, abból az alkalmából, hogy elérte életének 70-ik esztendejét. Shaw a mai irodalom egyik, vita nélkül, kidomborodó és érdekes személyisége. Az író Dublinban született 1856-ban és manapság az egyik legverekedőbb, legküzdőbb tagja a literatúrának és filozófiának egyaránt. Nálunk különösképen, mint maró szavú humorista és drámaíró ismeretes. (Az orleáni szüz, Caesar és Kleopatra, Pygmalion, stb.) Emlékszünk még azokra az időkre, mikor a tűzbe boruló Európa felett 1914-ben Bernard Shaw volt az, aki józan szavával sikra szállt a vágóhídra terelődő emberhús védelme mellett és az angol munkánszép oldalán szembe tudott szállni az akkori hatalmon lévőkkel is. Mint író mély-séges költőiesség jellemzi, mely annak ellenére, hogy drámáinak kritikusai ezt nem ismerik el, keresztül ragyog művein, mint a szépséges nap-sugár. Alapjában véve Bernard Shaw idealista és optimista világnézetű. Emberi humorjában önmaga a bíró és a vádlottak között is önmaga áll. De nem hünteti embereit, hanem gyógyítja azzal az írral, mely iróniáján keresztül az örök igazság kútforrásához vezet. Életrealitást hirdet Shaw. Azt, hogy az ember végrevalahára tanulja meg az életet élni és nem kiélni, se nem leélni. A realiztikus valóság igazság-szemüvegén át nézi a világot és annak tűnő-menő dolgait. Gyűlöli az ostoba szentimentalizmust épügy, mint a farizeizmus hazugság-puderét. És mint az egészséges gyomor irtózik a pikáns ételektől, úgy Bernard Shaw, ez az örök legénységben maradt melegszívű, őszszakálu, mosolygó szemű, békét és megértést hirdető Ember is: egészséget, józanságot, ésszerűséget, a munkából előcsillanó örömet akar Megelégedve nézhet vissza a befutott hetven évre: nevelt és tett annyit, hogy neve útmutató fául maradjon azon az úton, melyen oly sok vándor jár.

Szalotnai Rezső.

NYÁRI TÁBOROZÁSOK.

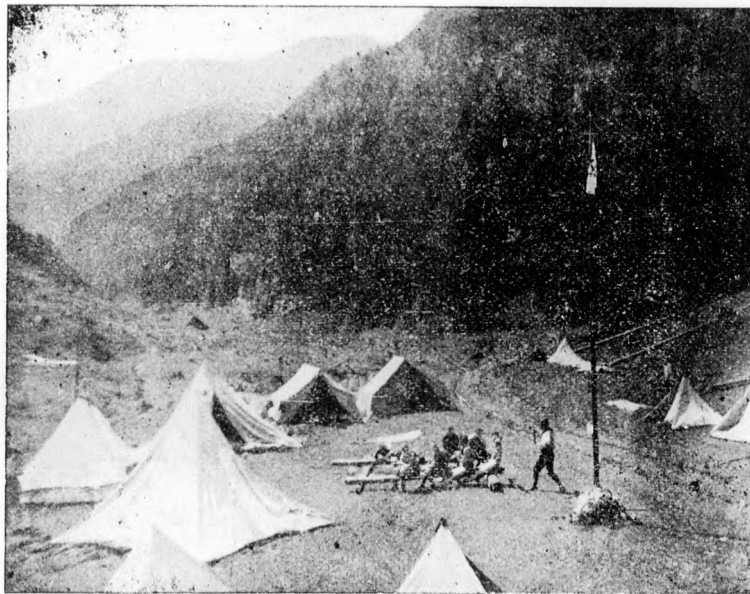
Csapatközi cserkész-tábor az Alacsony Tátrában

A prágai és brünni főiskolás cserkészek Szent György Kör közös táborozásra hívta egybe a csehszlovákiai magyar cserkészeket július első hetére. A csapatközi tábor a gyönyörű siker jegyében folyt le s nemcsak, hogy igaz barátságba hozta az egymástól elzártan működő magyar cserkészcsapatok őrszemeit, de tartós munkaközösséget is teremtett a csehszlovákiai magyar cserkészletben, Prágától egész Beregszászig. A lipótszentiváni fenyvesben legelőször a pozsonyi „Kiskárpátok” cserkészcsapat kiküldöttei jelentek meg, élükön Kessler Edgár táborparancsnokkal, a Szent György-Kör vezetőjével. Ezek kiszemelték a helyes táborhelyet s előkészítették a többi cserkész munkáját. Julius elsején Mohácsy János és Darvas Andor vezetésével a komáromi Jókai-csapat hét cserkésze érkezett meg, akiket három beregszászi fiú követett a „Balgoly” cserkészcsapatból, Seherer Lajos, a losonei „Madách Imre” csapat parancsnoka, tizenhárom árvalányhajás őrszemet hozott. Velük együtt vult be Hrdina Lajos lévai cserkész is, a brünni Szent György-Kör vezetője. Az erdei honalapítás gyorsan ment: két nap elteltével 16 sátor emelkedett a Biela patak partján, a csapatok színes zászlóit hatalmas fenyőárbócon lengette a szél, a patakot a komáromi fiúk Jókai-hidja ivelte át, a tábor tüzek helyét hatalmas fenyőtörzsek vették körül a tábor közepén és a legemelkedettebb helyen diadalmas büszkeséggel hirdette a magyar cserkészek emberségét az egyszerűen ácsolt erdei kereszt. Előtte tette le a fogadalmat a losoneci egyik próbaidőse és ez volt a legszebb keresztavatás.

Mire a kassai magyar cserkészek, élükön Vilkovszky Armand és Rády Elemér vezetőkkel, Zavilla Viktor beregszászi parancsnok, valamint Frenyó Lajos tanár kíséretében Hízsnyan Béla rimaszombati cserkésztsiszt a lipótszentiváni ifjúsági találkozóra érkeztek, már tegyelmes életbe-

rendezésű, kis cserkész-ország működött a köderesztő fenyvesekbe burkolt sziklahegyek alján. Az öt tábori őrs: a sárlók, turulok, fecskek, zergék és őzek csoportja felváltva végezte a konyha- és őrszolgálatot s a munkát, játékokat, testedzést, kirándulásokat, tanácskozásokat és dalos tábor tüzeket magába foglaló tábori napirend helyes betartásáról az öregcserkészek közül kijelölt napostiszt gondoskodott. A tábori élet kedves megszokottja volt az „Éreliliom” tábori ujság, mely Limbacher Rezső pozsonyi cserkész szerkesztésében napi falragaszként jelent meg. A kis erdei állam társadalmi intézményei közé tartozott még a „vén uzsorás” kantinja, a cserkészpósta, a tábori könyvtár és a mentő állomás. Fontos irányító szerepük volt a tábori kürtösöknek.

Az egybegyűlt cserkész szívek első nagy összecsofolozása az a lelkes lobogású tábor tüz volt, melynél a Szent György Kör Boeckay-sapkás cserkészei zöldliliomos, fehércsillagos zászlajukat avatták. A pozsonyi „Kiskárpátok” leány cserkészcsapat jószívű virágai ajándékozták meg a lobogóval a prágai és brünni magyar főiskolás cserkészek szervezetét. Sorra emelkedtek áldó szóra a legkülönbözőbb tájak magyar cserkészfiái. Átérezte

Cserkész-tábor Lipótszentivánban.

minden ottlevő, hogy ez a zászló több, mint a főiskolás cserkészek jelvénye, ez a zászló ama merész iramu, új ifjusági szellem szimbóluma, mely egészséges, embermagyar jövőbe vezetni árva fiatal-ságunkat. Az ujonnan avatott lobogó első ízben csak félárboelig emelkedett: a csapatközi tábor egy napig az elmúlt cserkészestendő két cserkészhalottját: Kosztolányi Gyula komáromi és Vályi István rimaszombati testvért gyászolta. De máskor magasba repült a csapatzászlók sokszínű sora fölé és jókedvű éles diszjellel köszöntötte a réztrombitákból.

Rövid nyolc nap alatt a legkülönbözőbb életmények érték az éreliliomos cserkészeket. Hadijáték, őrsi akadályverseny, távolságbeeslési gyakorlat, nagyszabású labdarugó mérkőzés a Lipótszentiván felé húzódó virágos rét két nagy fenyőfátörzs

kapuja között Az az idő sem veszett el, amikor, vihar verte a táborát. A sátorlapokról gyorsan összeállított felszerrel kibővült losonci nagysátorban dalolásra ültek össze a fiuk, kieserélték egymás csapátnótáit és megszülettek a szép tábori dalok. Vasárnap a fiuk kedves cserkészünnepet rendeztek néhány vendögük és a maguk mulattatására. Négy losonci cserkész magyar nemzeti táncokat lejtett, a beregszászi kis Haba Tibor ruszin táncot mutatott be. Vargha Sanyi komáromi cserkész kuruc tárogatójátéka, számos szavalat, trétás bemutatás és az egyes csapatrészek énekei nemes szórakozással avatták az egész délutánt. Az ünnepet a tábori sportpályán változatos műsorú tornaverseny követte, Lieskó Jenő brünni cserkész rendezésében. Elejétől végéig: minden rögtönzött volt és jól sikerült. Ez a legjobb bizonyítéka cserkészeink társadalmi életrealitásának.

A tábori élet lényeges részét a jövőalakító célzatu cserkésztanácskozások és a tábor tüzek alkották. Délelőttönként a Stüavnica hegyifolyócska pázsitos partján gyüleseztek az idősebbek, míg a kieserkészek fürödtek vagy a hegyi tisztásokon eprészték. A tanácskozások közös munkatervet teremtettek meg egész magyar cserkészélet számára. A cserkészek elhatározták, hogy nem akarnak zárt kaszt lenni, mely csak önmagáért való, hanem az egész csehszlovákiai magyar ifjúság irányító szervét alakítják ki mozgalmukból. A legnagyobb nehézséget az országos megmozduláshoz szükséges közjogi alapok hiánya okozza, de remélhető, hogy a nemzeti és emberi cserkészcélok őszinte nyíltságú hangoztatása hamarosan eltávolítja azokat az akadályokat, melyeket a hatóságok és a magyarkisebbség közti kölcsönös bizalmatlanság emelt ifjúsági mozgalmaink elé.

A lipótszentiváni táborparancsnokság táviratban üdvözölte a köztársasági elnököt, a humánus eszmék ősz harcosát és a Szent György Kör mindenféle lépéseket fog tenni, hogy a kormányzó körökben is elismerjék cserkészeink munkásságának helyességét, mely az „emberebb ember és magyarabb magyar“ ideál életreváltását szolgálja.

A cserkészek biztosra veszik, hogy emberies magyar gondolkodásmódjuk mindenütt megértésre

fog találni és ezért bátran fognak hozzá nagy munkájukhoz a csehszlovákiai új magyar nemzedék érdekében. A lipótszentiváni tanácskozások értékes eredményre jutottak a nemsokára megindítandó falusi cserkészlet és a farkaskölyökmozgalom, valamint „A Mi Lapunk“ ifjúsági folyóirat és a falubarátmozgalom ügyében. A csapatok kiküldöttjei sorra megígérték, hogy követni fogják cserkészeikkel a losonciak és pozsonyiak jó példáját és felkeresik az elmaradt falusi ifjúságot az európai kulturális haladás és a minden nemzetnél azonos cserkészeszmék érdekében. Cserkészeink át akarják ültetni mozgalmunkba az angol, német és cseh cserkészletben már erősen felforrósított erdei nevelést, melyhez a magyar nép ősi kultúrkincsének szeretete és ápolása is járul.

A magyarság eszméjének ajánlott tábor tüz heves hitvallás volt a végső mentővár: a magyar falu mellett. Csak fel kell ébreszteni világtalanságából és egészséges a gyökér, melyből minden magyar jó származik. Az emberiség tábor tüzenél Szalatnai Rezső beszélt: a cserkészek nem félig igazságos nemzeti sorsjavulást akarnak, hanem az egész emberiség boldogságát. Cserkészeink magyarságukban az emberiség harcossai. A társadalmi rend, a természet és a cserkésznövendek tüze, valamint a tárogatósírás, csárdásvégű kuruc tábor tüz felejthetetlenül beikták a cserkészekbe az új ifjúsági eszmevilág irányzatát.

Lipótszentiváni tábor: reggeli megbeszélések.

indultak. Végigjárták Szlovenszkót és Kassa, Losonc, Léva érintkezéssel tértek haza dunaparti szülő városukba. A pozsonyiak Ludwig Aurél vezetésével tavalyi táborhelyüket keresték fel a tyerhovai Vrátna völgyben. Utjuk a suttói vizesés mellett vezetett el és megmásták a csupaszfejű Kis Krivánt is.

A csapatközi tábor irásban a negyedi és farkasdi fiatalság, Czvenegros Béla dr., a csehszlo-

Julius kilencedikén búcsúztak a felvirágozott zászlók a magáramaradt cserkésztársulattól. Nehezen váltak el egymástól a pajtasok, de azzal a munkavágyu tudattal, hogy falufrissítő vándorlásokon, új közös taborozáson megint egybecsatlanthatják távolbszakadt testvéreiket. A komáromi cserkészek a táborból hatalmasvándorútra

vák sserkészzövetség szlovenszkói nácselnikje, Szerényi Ferdinánd dr. ungvári parancsnok, Mész László, Ölvedi László és Tamás Lajos üdvözölték.

A rimaszombati cserkészek

júl. 10—26-ika közt a murány-tiszolci országút mentén, a murányi fensík alatt táboroztak Báthory Andor tanár-parancsnok vezetése mellett mintegy 30-an. A parancsnok segítségére volt Ferencz Lajos segédtiszt és az öreg cserkészek, a „krokodilok”. A rendes napi munka elvégzésén kívül kirándultak a murányi várba, a Fabova hegyre, az Erzsavói vizesésekhez, a murányi fensíkra, a volt bolgár király vadászkastélyához, a Martinka völgybe, Szécsi Mária kútjához, Nagyrőczére. A tábort sok vendég kereste fel, köztük Faluba János reálgimn. igazgató is. A táborozás eredménye: legjobb őrsvezető Kubinyi László, az őrsé, a Mókus őrs is a legjobb. Legjobb táborozó: Páricska Zoltán; legjobb szakács: Diczky Pál. Cserkésziés jó viselkedésükért dicséretben részesültek: Bruck, Hizsnyán Gyula, Csontos, Balthazar János, Virágh László, Vladár Jóska, Vietórisz Gyula. A tábor többi lakója is derekasan állta meg a helyét.

Cserkésztábor Nádásfőn.

A pozsonyi Kiskárpátok cserkészesapat és az érsekújvári Czuczor Gergely csapat őrszemei élükön Hornyák Odilo és Janson Jenő parancsnokokkal július havában közösen táboroztak a Kiskárpátok morvamezei oldalán fekvő Nádásfő (Rohrbach) közelében. A tábor a Palfy uradalom erdei vasútja mellett épült fel és 80 cserkészfő lakta. A hegy-patakon keresztül két erős cserkészhíd vezetett a tábor tisztására, melyet a sátrak körben szegélyeztek. A hidakon remekbe készült nyírfakapuk fogadták a vendégeket. A táborhely közepén vas-kos fatörzsekből összerótt hatszög, benne a tábor tűz gödre. A háromtűzhelyes földkonyha, a tűz asztalból álló ebédlő, az éléskamra, a konyhafelster, a szersátor és a tüzelőfa kis házikója egész külön negyedet alkottak. Az erdős hegyoldalon emelkedett a nyírfakeresztes cserkésztábor. Ide gyülekeztek össze vasárnaponként, katolikus és protestáns istentiszteletre az éreliliomos fiúk. A lombkápólnából kavicsozott kis ösvény vezetett fel a haranglábbhoz. A gyönyörű berendezésű cserkészállamban ideális volt az élet: méta, labdarúgás kirándulások, cserkészyakorlatok, távolságbeszlési és faragóverseny, hadijáték és torna megedzettek az erdei fiúk minden izmát és érzékszervét. A cserkészek jókedve és leleményessége ügyesen működő tábori operáházat teremtett, mely sikeresen adta elő a világirodalom nagy operáinak — tábori paródiáit. A sugárzó életöröm diktálta az indián csatakiáltásokaf, ez az életkedv tombolt a tábor-tűzi „Drinápoly ostromá”-ban s a tábori új cserkészdalokban is. A „Kis Ország” tábori napilap második évfolyama bőven hozta a cserkészhireket az egész világból. A nádásfői tábor tipikus kultúr-tényezője volt a nyolcvankötetes tábori könyvtár

és az Arany raj nagysátrában fölszerelt rádiókészülék is. Lélekmélyítő hatásuk voltak a komoly tábor-tűzek, melyek közös érzésbe boronálták össze Pozsony és Érsekújvár lelkes cserkészeit. Nem volt tábor-tűz, melynél a fiúk szeretettel ne gondoltak volna a magyar falura, ahol rájuk vár az elhagyott sorsú gyermekesereg. A nádásfői tábor a jó munka, a nemes játék és a cserkészdal hazája volt.

A kassai cserkészek,

mintegy 30-an, aug. 8—23-ika közt a Hernád melletti Nagyladna község határában táboroztak Vilkovszky Armand parancsnok és Rády Elemér cserkésztiszt vezetésével. A fiatal csapat áprilisban szervezkedett s már is nekibátorodott a tábor nehéz munkájának. A fiúk lelkesedése és élniakarása csudát teremtett és első táborozásuk fényesen sikerült, noha felszerelésük még hiányos. Ám a kitűnő parancsnok figyelme mindenre kiterjedt és hihetetlen módon elő tudott teremteni mindent, amire a tábor népének szüksége volt. Példájuk követésre méltó mintául szolgálhat.

Nemzeti cserkésznagytábor Magyarországön (Júl. 11—25).

A magyarországi cserkészet rövid idő alatt óriási fejlődött. Tíz éven át minden hivalkodástól távol szántották a magyar ifjúság lelkét s a nagy közönség figyelme csak akkor fordult a cserkészet felé, amikor 1924-ben Dánia fővárosában, Koppenhágában. 34 nemzet fiainak részvétele mellett megtartott nemzetközi Jamboreén Amerika és Anglia után a harmadik helyre jutott a magyar cserkészet. Ennek az évnek júliusában 25 ezer magyar cserkész közül nyolc ezer gyűlt egybe Megyeren nagytáborba, hogy megmutassák fehér lelküket, romlatlan szívüket, ideálokban gazdag egyéniségüket. Ez alkalomból külön tábori ujságokat adtak ki, volt cserkészzinház, hangverseny, tánc, ének, szavalat, mozi, cserkészkiallítás, sokféle verseny, cserkészmunka, felvonulás, tábor-tűz, stb. Minden dolgot, a rendfentartástól kezdve végig, minden gazdasági ügyet a cserkészfőúk végeztek. Egy varázsintésre valóságos mintaállamot teremtettek, amelyben naponként elfogyott 4200 kgr. kenyér, 4200 liter tej; a táborozás egész ideje alatt 4000 kgr. kukor, 2600 kgr. hús, 3000 kgr. zsír, 6000 kgr. szárított tészta, zöldfőzelék, gyümölcs 40—40 ezer kgr., 25 vagon fa, 8 vagon szalma. Kellett 300 drb. húszszemélyes, 210 drb. 10 személyes és 500 drb. kis sátor. A csapatok kb. 150 tonna podgyászt hoztak magukkal és az összes kiadások mintegy 4 milliárd 200 millió magyar koronát tettek ki (cirka 2 millió cseh korona). A tábor naponta 8—20 ezer vendég látogatta. A külföldről 9 nemzet cserkészei képviseltették magukat. Baden Powel helyettese, Lord Henry Hampton is ellátogatott a megyeri táborba s ott időzött egy teljes héttig. Búcsúvételekor a legnagyobb elragadtatással szólt a magyar cserkészetéről s mikor azt az angol

zászlót, amelyik a tábor árbócán lengett, odaajándékozta az angol cserkészek nevében, többek között ezt mondta: „Úgy érzem, hogy nemzetemnek lobogója sohasem lobogott tiszteletrémeltőbb helyen, mint a magyar cserkésznagytábor főárbócán.“

A megyeri nagytábor fényesen igazolta azt, hogy a cserkészet az érintetlen, romlatlan ifjúság új élete, lelki újjászületése, a lovagszellem új virága, férfias önfegyelmelés, általános tiszta emberszeretet, ügyesség, jókedv, munka s intelligencia.

A Voggenreiter berlini könyvkiadó ifjúsági könyvsorozatának megjelent a 10-ik füzete **A Nagy Főnök Levelei** címen. Mint eddig minden füzet, ez is igen érdekes és tanulságos és különösen alkalmas a cserkészek külön próbáinak elősegítésére, de haszonnal olvashatja minden diák, aki a testi ügyességeket szereti. Ez a könyv élvezetesen bevezet az indián-iskola titkaiba s megtanítja olvasóját a lassozás, a krinolinosítás, a késdobás, a bumerangozás, a hallgatás, a megköltözés, a megfigyelés és lopózkodás mesterségére. Szóval, feltárja a Nagy Manitou csodás világát s előttünk megnyílnak az élet szépségei, hogy az erdei életnek úgy örvendjünk, mint Winnetou. A leírt ügyességek szemünket bizossá, karunkat acélossá teszik. Ezt az elsőrangú segítőársat melegen ajánljuk. Minden könyvkereskedésben kapható.

Dani Bácsi Esetei. Ebben a műben bemutatja Dienes Adorján a romlatlan magyar falut minden szépségével, bájával és becsületességével. Dani bácsi szereti Istenét és az általa teremtetett szép világban meglátja a természet nagyszerűségét és minden élményét gyönyörködtető módon magyaros zamattal állítja szemünk elé. Az egész könyv csupa derű, tiszta fehérség és nyelvének zamatos magyarságával beférkőzik szívünkbe, mint a szép magyar muzsika. Aki szereti a népet s aki annak gondolkodásával megismerkedni óhajt, annak elsőrangú élvezetet nyújt Dienes Adorjának Tichy Kálmán címlapjával ékesített 254 oldalas novellagyűjteménye. Megrendelhető a Kereskedelmi- és Ipari-nyomdában, Košice, Gyula-u. 2

Új Társaság címen jelenik meg (Košice, Komenský-u. 18.) egy közművelődési és társadalmi folyóirat Lukinich Frigyes, Rainer Bruno és Farkas István szerkesztésében. A havonként megjelenő folyóirat érdekes képeit élvezetes és aktuális írások kísérik. Utazások, útleírások, novellák, versek, eszperantó nyelv, spirítizmus, színház, művészet, hírek, sport, cserkészet, rádió, stb. rovatok mindig új, meglepő, élvezetes és

tanulságos olvasmányt nyújtanak. Évi előfizelési ára 25 Kcs. A családi asztal legszebb ékessége.

Fekete Furulya címen rendezői sajtó alá Schalkház Sára, az ismert nevű szépiró, felerészben teljesen új, még sehol meg nem jelent, felerészben pedig a legjobb magyar lapokban közölt novelláinak színe-javát. A 8 ívre terjedő, művészi kiállítású kötet előfizetési ára 10 Kcs. Megrendelhető a Kereskedelmi- és Ipari-nyomdában, Košice, Gyula-u. 2.

Új szlovák-magyar és magyar-szlovák szótár. Már néhány éve nélkülöztünk egy jó, a gyakorlati követelményeket kielégítő szlovák-magyar és magyar-szlovák szótárt. Ezen hiányt a most — az „Academia“ könyvkiadóvállalat kiadásában — megjelent szótár feltétlenül pótolni fogja, sőt örömmel állíthatjuk, hogy ezen munka nemcsak tartalmilag, de technikailag is sokkal tökéletesebb minden eddig megjelent szótárnál. 4000-nél jóval több oly szót tartalmaz, mely az eddig leghasználatosabb Loos-Pechány szótárból hiányzik és 500-nál többet, mely eddig egy szótárban sem található meg. Benne van egyuttal az utolsó két évtized szókincsének java is. A szerzők saját gyűjtésükön és excerpcióikon kívül felhasználták csaknem az összes újabb szlovák-magyar és magyar-szlovák szótárakat, reviditáltak és helyesbítették szóanyagukat. Ilyen tökéletes munkát nyugodt szívvel lehet az olvasóközönség b. figyelmébe ajánlani. Egy-egy kötet bolti ára 26 Kcs, a két kötet együtt tetszőleges egész vászon kötésben 64 Kcs. Kapható minden rendes könyvkereskedésben.

Rudyard Kiplingnek kedves könyve jelent meg mostanában magyar fordításban. „A három kópé“ (Stalky & Co.), melyhez Benedek Marcell írt előszót. Kipling e több elbeszélésből összeállított regényének megírásához kedvet, színt, anyagot diákkorának reminiscenciáiból merített. Abból a színes, soktörténesű korból, mikor hozzá hasonló borzas, csintalan, de alapjában véve derék kópékkal együtt nevelkedett a Westward Ho kollégiumának ódon, híres emlékekkel pa-

linás tintaszagu falai, pipafüstös diákszobái és virágos kertjének tilalomrácsai között. Igen, ott élt Stalky és társainak bandája között, olyan biztosan lát a huncukkodó fiúszemek mélyére, a ravaszkodó fiúagyak tekervényeibe, a diáklélek litkos kis kamráiba, ahol minden csinyre, huncutságra vágyás mellett ott búvik meg a lélek-nemesség, a jószívűség csirája. Valami egészséges angol diákromantika árad ki ebből a könyvből. „A három kópé“ csinyjei nem léha kamaszviccek, hanem szellemes megráfálások és Stalky és társai titkon rajongó tisztelettel gondolnak férfitideáljukra, a kollégiumi igazgatóra, akitől büszkén csucsorított arccal fogadnak el minden büntetést. Az angol kollégiumi élet vi-

rágillatos levegője minden diákréfája, minden nevelőereje belopózkodott Kiplingnek ebbe a könyvébe, amely bár nem nyul a kamaszkor tragédiáinak mélyére, nem nagy koncepcióju, de bámulatlan megfigyeléseivel a könyv igazgyöngyét és a szívbőljövő kacagást előcsaló szellemes kipling-i leírásaival művészi erejű. Ma, mikor csak könnyes szemmel nézhetünk végig diákságunkon, jóleső érzés egy ilyen könyv, mert a sok tréfán keresztül kiérezzük a nemes tendenciát: Stalkyban megvan a kölyökcserkész vidámsága, de belőle is komoly, száz szenvedés tisztítóüzében kiforrott jellemű, törhetetlen Férfi lesz, az élet harcosa. Ezért cserkészregény „A három kópé.“
Limbacher Rezső.

M Ü H E L Y .

A rádió elmélete. . . . A nyugatra hanyatló nap vészjósló, vérvörös sugaraival megfestett habokon siklik a hajó. A száguldó, fekete fellegek már majdnem teljesen elborítják a vízbenálló égbolt élénk bitorát . . . A hajó utasai borús sejtéssel hordozzák körül fáradt, kérdő tekintetüket a látóhatáron. De az egész látható vizsikon semmi élet; égbolt és tenger: a minden. Gyorsan szürkül: koromj lesz. A kajütökben az álom hívva tárja az utasok elé nyugvotaadó, lágy ölet. Csend . . . a hajó nyugodtan pihen, amikor kelletlen, bosszús haragjában mogmózdul a tenger . . .

Tájétköz habokon száguld a Rém . . . Zene is kíséri: halált jelző szimfónia . . .

Napfordulókör már a csapkodó hullámok félelmetes, vad zaját túlharsogva szól kétségbeesetten a hajó vészszirénája . . . A kigyulladt szénkamrában pattog a tűz, nyaldos a láng. Leírhatatlan pánik a tarka, félálmos tömegben: egetverő zaj, sírás, jajveszékélés és örült fejtelten megmozdulás . . .

„A viharban a lángoknak lehetetlen útját állni — gondolja, midőn erőltetett higgadtsággal parancsokat kiált önfeláldozó matrózainak, a kapitány. A vészszirénára semmi válasz . . . Perceink meg vannak számlálva. Nincs menekvés! — mondja egyik tisztjének — „hacsak“ . . . De ilyenkor véletlen, csoda?“ „Nem, nem jöhet! Egyszálíg elveszünk“ — kiáltja futva. A hájóstiszt egy pillanatig utána tekint, majd, mint a megváltást, harsogja utána: „Kapitány Ur, a szikratáviró . . .“ s egy hatalmas hullám a tengerbe söpri.

Csak egy pillanat s a hajó szikratávirója villanszárnyon röpíti a szélrózsa minden irányába az egész hajó kétségbeesett élniakarását, a könyörgő „S. O. S.“-t. Még néhány perc és a viharral harsogja a kapitány: „Megmentett a szikratáviró! Jönnék a segélyhozó hajók . . .!“ s a

szél szárnyán már száll feljűk a mentőhajók szirénáinak életdala . . .

*

Mi a lényege, helyesebben a elmélete a szikratávirónak és a rádiónak, a technika eme legnagyobb vívmányainak, arra szereinek a következőkben megfelelni. Korszakalkotó jelentőségűk és a széleskörű elterjedettség szinte kötelességévé teszi mindenkinek, hogy vele — legalább általában — megismerkedjék.

Az elmélet megértéséhez mindenekelőtt az elektromos jelenségek lényegét kell ismernünk. A kémia tanai szerint az *atom* az elem oszthatatlan, legkisebb része, azonban Bohr, Sommerfeld és mások kísérletei nyomán ez az elmélet megdőlt s néhány év óta az *atom-teória* helyén az *elektron-teória* áll. Az elektron-teória szerint minden atom egy *pozitív* (+) *töltésű magból* (mint főrész) és egy egész tömeg *negatív* (—) *töltésű elektrónból* (mint mellék rész) áll. Az elektrónok (mint a bolygók a Napot) futják körül a magot. Sebességük igen nagy (Pl. a hidrogén (H) elektrónja a magtól $0.55 \cdot 10^8$ cm távolságra van és másodpercenként $6.5 \cdot 10^{15}$ -szer futja be pályáját.) Tehát ma atomnak e parányi naprendszert nevezük. Az egyes atomok, az elektrónok nagyságához viszonyítva, igen nagy távolságra vannak egymástól. A köztük levő teret az u. n. *szabadelektron*-ok töltik ki, amelyek függetlenek minden *atom* magtól. A szabad elektrónok vándorlása következtében keletkezik *elektromosáram*. Ilyen szabad elektrónok izzításnál nagyszámban távoznak a testből, különösen ha nem ütköznek a környező levegőbe, tehát: ha az izzás légüres térben történik. Ez röviden az *elektron-teória*.

Miként általában a közlekedéshez, úgy a szikratáviróhoz és a rádióhoz is két állomásra, vagy készülékre és pedig: leadóra, illetőleg felvevőre van szükség. A két állomás közötti drótnél-

küli közlekedést érthetően és világosan magyarázza a *rezonancia* tünete. Ismert kísérlet, hogy a hangvilla rezgésbe hozásával minden, a közelében elhelyezett, ugyanoly rezgésszámra „hangolt” hangvilla vagy húr is rezgésbe jön: hangot ad. Vagyis mi a hangvilla rezgésbehozásával a hangterjesztő levegőt hoztuk rezgésbe, amely e rezgést átadta a másik hangvillának, vagy húrnak. Ugyanez ismétlődik a rádiónál is, a hang helyett az elektromossággal. Ha mi pl. a leadó állomás antennájába nagy frekvenciájú váltóáramot bocsájtok, ezzel rezgésbe hozzuk a *világétert* és e rezgést a megfelelően „hangolt” felvevőállomás antennája átveszi s a felvevőkészülékben ugyanolyan frekvenciájú váltó áramot kelt.

A távolsággal arányosan gyengül a váltóáram intenzitása. Ezért a 100—200 km.-nél nagyobb körzetben az elektronsövek (rádiólámpák) feltalálásáig a telegrafálás még problematikus volt. A kisebb távolságokra a rádiónál bevált a detektoros készülék, azonban a szikratávírónál az eígyengült áramot nehezen lehetett a morzezásra felhasználni. Az *elektronső* feltalálása tehát egy fontos pont volt a dróttalan telegráfia történetében. Az elektronső a gyenge hullámok megerősítésére szolgál.

A megerősítést alaki változtatás nélkül végzi, vagyis a meglévő rezgések intenzitását növeli csupán.

Összegezve a részleteket, fűzzük egybe még a menetet. A rádió leadó állomás mikrofonja felveszi a hangot. A hanghullámokat az árammal összeköttetésben levő elektronső elektromágnes hullámokká torzítja és mint ilyet az antenna leadja. A világéter a rezgést továbbviszi s a megfelelően hangolt felvevő antennáknak átadja. Mint-hogy az elektromágnes hullámok a távolság arányában veszítik intenzitásukat (kisebb körzetben detektoros készülék is elég) erősítésükre elektronsövet használunk. Illetve, minél nagyobb körzet hullámait akarjuk fogni, annál több elektronsőre van szükségünk. A felfogott elektromágnes hullám tehát az elektronső erősítése után a készülékbe kerül, amelyből a fejhallgatón, vagy a hangosan beszélőn át már az előadást halljuk.

A rádió elmélete, mint látjuk, elég egyszerű. Teljes és részletes megértése és ismerete, továbbá a készülékek hozzáértő kezelése igen sok szakismeretet követel, amelynek elsajátítására bő utasításokkal rendelkezik a fejlett, terjedelmes szakirodalom.

Hrdina Lajos.

Fiúk a Hanyban.

A Mi Lapunk eredeti diákregénye. Írta: Mátrai Guidó.

VII.

A Hany eredete s pusztulása.

Reggel a fiúk vidám frissességgel ugrottak talpra a hercegi várkastély vendégszobájában.

— Ideje volt végre, hogy ágyban aludjunk, — jegyezte meg Elemér, kinek a két mozgalmas nap ugyancsak hosszúnak tűnt fel.

— De hamar meguntad a szabad életet haj! — csodálkozott Kari.

Gyorsan öltöztek s közben megcsinálták a nap programját.

Legelőbb templomba megyünk, — jelentette ki Elemér, — hogy hálát adjunk Istennek a fertői kaland szerencsés átéléseért, meg aztán azért is, hogy a prépost ural „véletlenül” összetalálkozzunk és meghallhassuk tőle a Hany keletkezésének történetét, miként a főmérnök ur tanácsolta.

— Reggeli után írjunk haza lapokat és irassuk alá a jószágigazgatóékkal, — indítványozta Kari, — hadd lássák otthon, hogy jó társaságban forgolódunk.

A kis hamis ötletén mindannyian jót nevettek. Elemér folytatta:

— Aztán elintézzük az engedélyeket, megnézzük Eszterházan a szép várkastélyt, a Hany Istók szobrát és még ebéd előtt elindulunk, hogy kedves házigazdánk szívesseggel vissza ne éljünk.

A reggeli isteni szolgálat után már a préposti lakás fogadóójában ül a négy fiú s hallgatja a Hany történetét.

— Kapuvárt, — beszéli a prépost úr, — legrégebbi okleveleink mint erős várat ismerik és vagy egyszerűen latinul Porta-nak, vagy Arx Portae-nak nevezik. Ennek magyar fordítása a „Kapuvár.” Kapuja volt Magyarország-nak nyugat felől és ezt a várat még a törököknek sem sikerült elfoglalniok,

— Hogyan lehetett ez vár, mikor itt nincs hegy? — kockáztatta meg a kérdést Kari, ki a vár szónál Pozsonyra és Trencsére gondolt.

— Kapu erősségét a víz képezte. Magyarországnak nyugati részét Baranyától kezdve fel egész a Hansági Föld-várig egy hatalmas országsánc védelmezte, melynek nyomai máig is követhetők. Ez a sánc igen magas töltés volt, melyet a mellette levő talajból emeltek ki, miáltal két széles és mély csatorna támadt előtte és mögötte. A csatorna feneké a szokásos hegyes karókkal volt megtűzdelve, ezeket pedig a rájuk eresztett víz tette láthatatlanná.

— E sáncnak főerősségét azonban annak környéke alkotta. Ezt ugyanis a szükséghez képest vízzel árasztotta el a kis Rába, melyet tisztán erre a célra ástak. Ezzel a folyóval majdnem párhuzamosan halad a Répce és az Ikva. Ezek a vizek szántsándékkal megereszte, elárasztották és feláztatták az amugy is laza talajt és majdnem lehetetlenné tették, hogy ellenséges hadsereg rajta keresztüljusson. Ha pedig ezen mégis keresztülvergődik, akkor utját állja a fegyveres erővel védett országsánc.

— Itt törött meg Henrik császárnak 1051-ben Magyarország ellen indított támadása, — mutatta a prépost a térképen a fiúknak. A német hadsereg három részre osztva tör az országba. Az egyik részt Britisláv esch fejedelem vezeti a Duna balpartján. A régensburgi püspök hajóhaddal ereszkedik le Győrig. Maga a császár a Rábaköz irányában nyomul az országba, hogy Komárom előtt egyesüljön a sereg előbbi két részével.

— A császárt azonban itt a Rábaközben nagyon kellemetlen meglepetés érte. Az előbb virágzó és népes vidéken most az Ikva, Répce és Rába vize hullámozott. A falvak üresen állottak; a lakosság barmaival együtt elvonult az „ország sáncai” mögé, a férfiak fegyvert fogtak a sáncok védelmére. A fényes hadsereg bizony, még mielőtt ellenséget látott volna, kimerült az éhségtől és a feneketlen talajon

való gázolástól. Valahogyan mégis elérték az ország sáncát, de a katonáknak alig fele ért ide fel. Az ásatásoknál felszínre kerülő csontvázak, hosszu német sarkantyúk, melyekből egy gyűjteményt az eszterházi várban őriznek, tanúskodnak felőle, hogy itt kemény harcok folytak és hogy a német harcok nagy részének temetője van . . . Mélyen alusszák álmukat, mert azóta 3-4 méteres iszap rakódott sirjuk fölé.

— Igazi meglepetés azonban csak most érte a császár megfélemlített, fáradt hadát! Az ellenség nem volt sehol! A vezérek hadicselt gyanítottak és a legjobb erőben megmaradt emberekből felderítő csapatokat küldtek ki. Ezek avval a rémes hírrel jönnek másnap vissza, hogy a bősárány Hanytól a keszői várig ugyanilyen vízi sánc húzódik, ha Győrre akarnak jutni, azt ugyanúgy el kell foglalniok. Ott azonban nagyobb ellenállásra kell számítaniok . . .

— E hírre a császár hadserégének elgyőzött részével visszavonult a nyugati határra, ott némi erősítő csapatokat vont magához és a Balaton felé indult, de a Vértesek közt is vereséget szenvedett. Bretisláv és a püspök tehát hiába várták a császárt, végre is haza takarodtak . . . Látjátok fiaim, így tette tőikre a Hany és Kapu sánca Henrik seregét!

— Természetes, hogy ezt az erősséget királyaink a a legjobb karban tartották. Hivatása csak a mohácsi vész után szűnt meg, mikor ugyanaz lett Magyarország királya, aki az osztrák tartományok ura volt. Ekkor valószínűleg elhúzták, hogy a fejlődő földművelésnek ne szolgáltson akadályul. A folyók víze azonban ezekután is belefolyt a Hanyba és áztatta évszázadokon a talajt, melyen a rekettye, egerfa, nád, sás és a vizinövények számtalan faja dúsan tenyészett. A sok növényi hulladékból és a folyók által föléjük hordott iszaptól képződött aztán a tőzeg, a vizek felett úszó „szőnyeg”, melyen aztán ismét új tenyészlet indult meg. Ekként egy posványos terület támadt, aki erre rávédték és nem ismerte a járást, halál fia lett a feneketlen mélységekben.

A fiúk megigéződvé hallgatták a Hany keletkezésének és szerepének eme érdekes elbeszélését. Erre eddig hogyan is gondoltak volna.

— Ugye most már belátjátok, hogy ez a rettenetes vaden nem természetesen támadt, hanem emberi kéz műve és nagy célokat szolgáló, — jelezte a prépost ur be.

— Sziveskedjék arra is kitérni, — kérte Géza, — ki csináltatta az ország sáncát? Mert attól ered a Hany-nak a gondolata is.

— Ezt, fiaim, eddig nem sikerült megállapítani, de valószínűnek tartom, hogy őseink már itt találták és a maguk céljainak szolgálatába állították.

A fiúk látták, hogy a prépost végére ért a Hanyról szóló történetének, tehát mozgolódni kezdtek, hogy távoznak. Ekkor lépett be Hany Istók bácsi, a főmérnök.

— No hallottátok már a Hany keletkezésének történetét? — kérdezte tőlük.

A fiúk lelkesedve válaszoltak.

— Most tehát már tudjátok, hogy emberi kéz csinálta és történelmi feladatot teljesített, manap azonban már semmi értelme sincs fennmaradásának. Évszázadok óta próbálkoztak lecsapolásával, hogy ezt az óriási területet a földművelésnek visszaadják, de nem sikerült. Most sikerülni fog! A technika segített az emberi iparkodásnak és magatok is látátok a 26 km. hosszú főcsatornát, mely levezeti majd a hanyi vizeket.

— De hogyan lesz ebből a vad területből szántóföld? — kérdezte Imre.

— Bizony azt is úgy kell majd azzá csinálni. A nádat, kákát, zombékot elpusztítja a tűz. A tőzeg javát kitermeljük és tüzelőnek vagy ipari célokra felhasználjuk. Értékes dolog az! Az alsóbb réteget, — persze csak hosszú száradás után lehet ezt megtenni, — az altalajjal 1-1.5 m. mélyen összekeverjük, mert alul vannak a szántóföldhöz szükséges vegyi anyagok.

— De hiszen ez technikailag kivihetetlen, — fakadt ki Imre, kit ez a dolog nagyon érdekelt.

— Nehéz, de majd elvégzi a gézeke . . . Aztán jönnek a mellécsatornák a talajvíz levezetésére, a folyók medrének és töltéseinek rendbentartása, hogy az árvizek nyugodt lefolyást nyerjenek, aztán a vízduzzasztó és öntöző művek,

mert ezekre is szükség lesz!

— Hát a szántóföldeket öntözni fogják? — csodálkozott Elemér.

— Azt majd az Uristen öntözi felülről, — mondotta a főmérnök. Nekünk az altalaj nedvességéről kell gondoskodnunk, mert enélkül az ilyen tőzeges talaj hihetetlenül kiszárad és terméketlenül sivataggá változniek az egész vidék. Bizony fiacskám, minderre kell gondolni annak, aki egy ilyen vidéket telkesíteni akar.

— A Fertőt is lecsapolják? — érdeklődött Géza.

— Azt nem Aligha volna érdemes. A nyeredő terület mezőgazdasági művelésre aligha lenne alkalmas. Legalább is a kiszáradás alkalmával történt vizsgálatok így mutatták. De attól is lehetne felni, hogy ez a különös mohóság balul tűne ki, a vidék sivatagosítása következnék be, a légköri csapadék mennyisége kevés lenne ahhoz, hogy a szántóföldek, szőlők és a környező hegyek erdei kellőképpen biztosítottak volnának. A Fertő lesz az a jó szomszéd, mely párolgásával a légköri csapadékról gondoskodni fog.

— Hát akkor a csatorna? — kérdezte Elemér.

— Mire való a Fertő-csatorna? Az a tónak vizállását fogja szabályozni s a felesleges vizeket levezetni. Ez is elég nagy feladat, mert a Fertő rakoncátlan természetű. Nagy benne a készség és erő, hogy munkánk eredményét iszapjával betemesse és hullámaival szétmállassa . . .

A prépost urat reggelizni hívták.

— Pedig még Hany Istókról is prépost urnak kellett volna ezeket a fiúkat biztos adatokkal ellátni, — szolt a főmérnök felkelve.

— Ezt most már önre kell hagynom . . . Mondja el nekik a mesét és valóságot egyaránt — mondotta a prépost és mosolyogva elbocsátotta vendégeit.

— Igazán ideje már, hogy távozzunk. A kastélyban ugyancsak sokáig kel a reggelivel várakozni ránk! — jegyezte meg Elemér.

— De mikor olyan érdekes volt! — mondotta a másik három egyértelműen,

VIII.

Hany Istók.

A hercegi jószágigazgató már hivatalában volt és a főmérnök is odament utána. A házigazdai tisztet Laci és Józsi látták el. Reggeli közlen bőven volt alkalom, hogy vizsgálódjanak a prépost ur előadására s megjegyzéseket fűzenek hozzá.

— Kár, hogy Hany Istók történetét nem hallottuk tőle, — jegyezte meg Elemér.

— Az ám, de nagy kár haj! — kiáltotta Kári mohón.

— Hát nem ismeritek? — kérdezte Laci csodálkozva. El nem tudta képzelni, hogy legyen ilyen ember a világon.

— Géza már mesélt róla egyszer-kétszer, de ő is csak úgy nagyjából ismeri ennek a csodaembernek a történetét.

— Csak amin odahaza, a Hany tulsó oldalán magam is hallottam — mentegette magát az.

— A Kis József-féle könyvből elkezdjük már olvasni, de aztán abba maradt, — folytatta Elemér.

— Nagyszerű! Annál jobb! — örvendezett Laci. Akkor most kiévezük Hany Istókat, Egész legendakör van már körülötte! Engedjétek meg, hogy én legyek az ügy referense!

Elsietett és hamarosan néhány könyvvel tért vissza, melyek Hany Istókkal foglalkoznak.

— En most felolvason nektek legelőbb is úgy, ahogyan a kapuvári néphagyomány megőrizte Hany Istók történetét.

A fiúk érdeklődve figyeltek.

Az elvadult fiút a halászkok nem a Fertőből, hanem a Hanyból fogták ki. A várba hozták, még azt nap megkeresztelték István névre. Adtak neki vezetőket is, Hany Istók lett, mivel a Hanyban fogták. Keresztapja a tisztartó lett. De a keresztelés nagyon nehezen ment, mert a kis szőnyeteg földhöz verte magát, sikongatott, rugott, harapott, kapálódzott, szóval oly vadul viselkedett, hogy még a józan eszt is kétségbe vonták.

Ezután felöltöztették rendes ruhába: kis csizmába, vörös nadrágba, ptykés dolmányba, de alig hagyták magára, dühös malkogással tépte le magáról a gúnyát, Cserepes bőre nem kívánt más takarót, A hajdúk ezért szörnyen megharagudtak rá és kegyetlenül elverték. Ez azonban nem használt, Ezután még inkább félt az emberektől, mindenképen menekülni akart, mint a vadállat, ha törbe kerül. Azonban éberem vigyáztak rá és nem szökhettek meg.

A hajdúk kezéből a várnagy leánya szokta kimenteni, ki nagyon sajnátta a kis szörnyeteget és oltalmába s gondozásába fogadta. Sok türelemmel és jóssággal annyira vitte vele, hogy szelidülni kezdett, odamászott hozzá, ha hívta és megnyalta a kezét, mint a kutya szokta. Annak kezéből az ételt is elfogadta. Ettől a leánytól tanult meg beszélni és járni is. Ezután már gyorsan haladt az emberré válás felé. Bizalmasabb lett az emberek iránt, megtűrte puhulni kezdő bőrén a ruhát, a gyermekekkel összeállt játszani s azok társaságában elment az iskolába is. De leginkább ezután is a várnagy leányához ragaszkodott.

Az iskolában nagy lurkó lett belőle. Nem a betűvetésen és a számoláson járt persze az esze, hanem pajtásainak háborgatásán, kik a várnagy leányának pártfogoltjától mindent elviseltek. Játék közben bolonddá tette őket, csintalanságaival, amelyek gyakorta bizony elég gorombák voltak, bosszantotta és kizozta őket. Ha a mest'ram pálcával közeledett feléje, az ablaknál termett, kiugrott rajta és haza futott. A hajduknak bizony dolgot adott, mire ismét el tudták vinni az iskolába. A várnagy jószívű leánya addig kérte a mester urat, míg végre az sem ijjesztette többé a vesszővel. Így aztán szabadon garázdálkodhatott. Kiszedte a madárfészkeket, fürdés közben megbuktatta pajtásait, nem egyet bele is fullasztott a vízbe.

Megmaradt az a eszmörletes hajlandósága, hogy a kigyót, békát, gyíkot, szóval az utálatos hüllőket, csúszó-mászó férgeket igen kedvelte s vad gyönyörűsége telt bele, hogy társait ezekkel ijjesztgesse. A kis leányokat majd a nyakukba eresztett. Ezeket a gyermekek szemeláttára megette s ezzel utálatot támasztott az iskola összes növendékeiben.

Igy aztán nem csoda, ha el-el kapták a nagyobb legények a göncét és jól megrakták titokban, hogy a várnagy, vagy a leánya meg ne tudja. Bizony ilyenformán nem sok öröme telt Istóknak az emberi életben! Hogy mégis megmaradt közöttük, csakis azért történt, mert a várnagy leányát nagyon szerette.

Az idő haladt. Egyszer csak lakodalomhoz készülődtek a várban: a várnagy leánya ment férjhez. Istók tudta, hogy ez mit jelent. Elveszti pártfogóját, anyja helyett gondozóját, sőt ennél is többet. Igen fájtt érzékeny szívének, valóságos szerelmi bánat gyötörte ettől fogva. A lakodalmi étkezés alatt bement a mocsárba. Összeszedett egy kötény kigyót, békát és egyéb csúszó-mászó állatot és óvatosan a terebe lopódzott velük: odaöntötte őket a nászasztalra a menyasszony elé. Lett ott riadalom! A rémüldöző vendégek sikoltozva futottak terszertét. Az asszonyok székekre és asztalokra menekültek a hüllők elől, Edény, pohár, üveg, boroskanesó hullott, törött, potyogott... Istók pedig ott állott az ajtóban, undok képén a bosszúállás gyönyörűségével és kacagott, csak úgy remegett bele idétlen teste.

Persze nagy büntetést kapott. Csak a menyasszony kedvéért engedték el neki a kalodát. De Istóknak elég büntetés volt urnőjének távozása. Ettől kezdve nem találta helyét a várban. Sokat állt a várfalakon és nézett ki a szabadba, hol

hivogatólag csillog a víz, bánatosan zúg a nádás és szabadon él a hal, a béka, a kigyó. Addig nézett, addig ábrándozott, míg egyszer csak leer szakedett a várórokba, átúszott a Kis-Rábába és elünt a Hany nádasai közt.

Hiába keresték! A ha'aszok ezután is többször látták a Hany vizeiben, de az emberek közt tanult annyit, hogy a hálót mindig kikerülte...

Laci becsukta a könyvet. Végzett.

— De szép volt haj! — fohászzkodott Kari.

— Apa ezután, — vette elő Elemér a másik könyvet — ezt a „tudományos“ művet szokta felolvasni. Németül van, hosszú is, majd csak egyes részleteit olvasom fel. Tudtok németül?

A fiúk intettek, hogy tudnak, pedig Imre és Géza nem sokra vitték még a németben.

— Eszerint a könyv szerint valóságos halemer volt, testét pikkelyek fedték, volt tüdeje, de voltak kopolytúi is. Végtagjai teljesen kifejlődtek és a kettős, — szárazföldi és vízi — élethez idomultak, kezein is, lábain is a hosszú ujjak úszóhárttyával voltak összenöve. A feje gömbölyű volt, szemei fénytelenek, mint a halaké, szája rendkívül nagy, fogai hegyesek voltak. Az Eszterházy herceg eszterházi kastélyában látható e kételtű gyermek olajfestménye s fából faragott szobra. Ülőhelyzetben van kimentázva, amint egy békát möhön széttep... Uj bizonsága Darwin ama tanának, mely szerint az állatok létérti küzdelmükben átalakulnak.

A fiúk harsogó nevetése törték ki.

— De bolonddá tette valaki ezt a németet haj! — jegyezte meg Kari. Látszott, hogy társainak is ez a véleménye.

— Csakugyan le van ott festve? — kérdezte Géza. Laci és Józsi összenéztek.

— Festve alig ha van, én legalább nem láttam a képét. — mentegetődzött Elemér, — de a szobra az meg van neki.

— De jó volna látni haj! — sóhajtott Kari.

Józsi kirtelen bátyjára tekintett.

— A tegnapi csónakázás viszonzására elvihetnénk kocsin a fiúkat Eszterházára, — vetette fel. Ebédre könnyen visszatérnénk.

— Igazad van! — kapott a terven Laci.

— Eljöttök?

— Szívesen, — válaszolták ezek.

— Megyek is már atyánkhoz kocsit kérni.

Mig Elemér odajárt, a fiúk kártyákat irtak és a csónakhoz mentek megfelelő ruháért.

Egy óra mulva már az eszterházi tündérpalotában jártak. A várkastély felügyelője mindent megmutogatott nekik, végre az egyik szobában Hany Istók szobrához jutottak.

— Abból az időből származik ez a szobor, magyarázta nekik, — mikor Istók még a várban élt Kapuvárott. Hűségesen el van találva, a megszólamlásig ilyen volt.

Istók keresztbehelyezett lábszárain ülve van á rázolva, jobb kezében békát tart, arca kifejezéstelen, a kövérségtől puffadt, épp úgy a hasa is, mely részben lábaira is lelóg. A szobor mérete gyermeknagyságnak felel meg és gyönyörű ruhában van...

A fiúkra rossz hatást tett.

A felügyelő minden fáradozása sem tudott ez iránt a Hany Istók iránt rokonszenvet ébreszteni bennük. Egyáltalán nem esodáltak, hogy a tisztartó kisasszony szíve választása nem erre az irtózatosan csunya teremtményre esett.

— Festmény nincs kérem róla? — kérdezte Elemér.

— Itt nincs, hacsak ő hercegegeik más kastélyában nincs. Mások is keresték már.

— Azért, mert egy német könyvben az olvasható, hogy olajfestmény van itt róla, — szólt bele Laci, ki eddig öccsével együtt titokzatosan hallgatott.

— De ronda egy féreg haj! — jelentette ki véleményét Kari, minden tartózkodás nélkül, miután kiléptek a palotából.

— Kár volt megnéznünk, — mondogta Géza.

— En is erre gondoltam, — mondogta Elemér. — Odalett minden il úzióm.

Laci és Józsi csak mosolyogtak.

(Folyt. köv.)

REGÖS-REMESSZEGRY

Csillagos, tavaszfuryulás éjszaka. Messzi a városi villamoscsengéstől, örök erdők mélyén hatalmas tűzek égnék. A tűzek körül gyömyörű márványarcu, hideg szemű Műzsák járkálnak méltóságteljesen föl és alá. Homlokukon ott ragyog titokzatos ragyogással a Berylure tündér gyémántköve, mely keresztül lát a dolgok fátyolán és rábukkan a lényegre. Halk fülemüle dal száll a levegőben, mint egy gyermek hitese imádsága. A nagy tűzek közelében kis tűzek égnék. Apró lángok, melyek hol a földből bukkannak elő, hol csak egy rőzsét égetnek, hol pislákolnak, hol meg elemi őserőt sejtetőn igyekeznek: világítani. És a szépséges Műzsák hozzájuk memek, föléljük hajolnak, csavarnak egyet a Berylure tündér gyémánt kövén és megméri a lángocska színet, erejét, illatát. És öröms szívvel futnak aztán az erdőbe: rőzsét, hasábokat szedni a lángocskára rakni, hogy erős legyen, lobogjon, mert érték és erő.

Fakadó rügyek: lángok a Művészet erdejében. Induló ifjú szívek szépségét, világmeglátását, erős izmainak erőpróbáját hozzák ezek a rügyek, örökök, határak a végtelen. Mert a szent Ijjság apró tűzvákásai az örök erdőben.

Jöjjetek, jöjjetek: kis tűzek, fakadó rügyek!

sz. r.

Testvér, hiszed-e ?

Ha illatesókos, szép hajnalban
Egő sugárba gyűl a nap,
S a zengő-bongó tavasz-dalban
Trillázik egy nagy akarat:
Testvér, hiszed-e, hogy van Isten,
Kié az élet s benne minden?!

Belül e szagatott határon
Ha nem lelsz mást, csak bús szívet,
Ha végig nézve bús családon
Nem találsz mást, csak tört hitet:
Testvér, hiszed-e, hogy van Isten,
Aki ott él benn minden szíven?!

Ha szeretteid könnyét látod,
Amint elhullik a rögön,
Ha megsalt legszebb ifjú álmod
És bánattá lett az öröm:
Testvér, hiszed-e, hogy van Isten,
Ki nélkül semmi, semmi sincsen?!

Ha álomszárnyon jön az alkony
És bűvös háron dall zenél,
Ha szellő támad völgyön, halmon
S az elmúlásról szól, mesél:
Testvér, hiszed-e, hogy van Isten,
Kié a lét, a hatal s minden?!

(Munkács)

Kovács Antal.

A mély vallásos hitről bizonykodó költemény szívéhez szól és az élet zür-zavarát Isten bölcsességében egységesíti tiszta harmóniává. A formaérzék mellett a gondolatmélység teszi széppé ezt a verset.

Önképzőköri antológia.

Bercit ugye ismeritek? A költőt, az író, a trubadúrt. Az örök legényt. Az alkotás megtestesült szellemét. Az újdonságok felejthetetlen feltalálóját. Őt, az isteni zsenit, akiről himnusz zeng minden ajak, akinek szellemes és tartalmas kijelentéseit hálóval fogják az ujságírók. Aki önérzetes büszkeséggel vissza tudja vezetni családfáját a Horogh és Keötsög költői családokba és magát, mint a családja fellünően érdemdús oldalhajtságát publikálja. Képzeltétek csak, megint újabb munkájával lepi meg az olvasóközönséget. Meginterjuvoltam őt és ismételt könyörgéseimre előzékenyen tudtomra adta, hogy a mű önképzőköri csillagainak klasszikus termékeit akarja megörökíteni. „Mert“ — úgymond — „irodalmi kutatásainkba rá kell velítelnünk figyelmünket a friss erőkre is. Önképzőköri tehetségeinknél sok olyan mélyhatású eredetiséget, önálló formát és kompozíciót találhatunk, mely ékes bizonyítékául szolgálhat már most irodalmunk tőlünk várható fellendülésének.“ Hosszú kérés után a mester abba is beleegyezett, hogy a sajtó alatt lévő antológia egyes részeit A Mi Lapunk közölje. Magragadtam az alkalmat és a gyűjteményből kiszakítottam egy pár rőzsaszálat. Berci költői egyéniségének egyik legtündöklőbb termése is köztük van. Jellegetes stílusáról azt hiszem, mindenki ráismer. Különben a többi is úgy magán viseli alkotójának számtalan eredeti jegyét, hogy aki csak egy kissé jártas új indulást jelentő önképzőkörünk belső életében, rögtön tudja mindegyikről, hogy kié.

Novellarészlet:

„... nagy magabaszállással, nekilódult agysejtékkel belekapaszkodott a végtelenül fehérjébe. Lelkének beteges pörsenése felhólyagzottak és felfakadtak és ez jól esett neki, mint a fának jólesik, ha a mézgakelések kicsorulnak oldalából. Száján érthetetlen szavak bugyogtak elő, mint a mesebeli döglött farkas torkából a tiszta forrás. Nem tudta, hogy mit mond, csak azt érezte, hogy a szavak jólékony horzsolással zúdulnak ki torkából. A nagy meglátások kiestek lelkéből, csak azt érezte, hogy

él. Ez a nagyon természetes érzés kiöntötte belőle az összes vihogó, zsírzagú gondolatot, mint a cselédlány kiönti a dézsából a mosogató vizet.“

Hajnalos tavasz:

„A nagy emberszív hajnalos tavaszba jut a gyűlölet halálszagú mocsarából. Nem hallgat már zúgó orgonáló szörnyszimfóniákat, nem fonja be átoklinár. A vért röhögő vörös fagy-fulánkok megdermesztették, de most ismét csivog a pacsirta s a vérző Szívek tavaszt ketyegnek. Elfelekednek a lelkek a duzzadó Tavasz zöld pázsitpuhaságán. Vérző Élet-arcú emberek pöttyöm hajtásai, virgonc gyerekek ugrálnak a romladozó kolostor tövében, ahol a Szeretet szelídkek virágai virulnak. Katángkóró-virágszin a búza s bészarózsák barna-bibor szirmai adják hozzá a szinharmoniót. S az emberlélek csókostora végigvág az éledő virágok szíromtengerén.“

Napkelet:

„Kicsiny kunyhóban ülök és rád gondolok Király. És hallom, hogy Te jössz és kopogatsz az ajtómon, mint az éjjeli árnyak a padláson. És én nem bírok felkelni, mert az a gondolat, hogy Te itt vagy, lenyűgöz és elveszi minden erőmet. S mikor felszabadulnak izmaim s odamegyek az ajtóhoz és kinyitom, nem látok mást, mint a dzsungel homályát és nem hallok mást, mint a messzi gyöngyhalászok esteli dalát. És

tudom, hogy te itt voltál, mert érzem. Leborulok a porba és megcsókolom lábad nyomát, mert Te itt voltál Király!“

Turáni:

„Búgó bús Lehelkürt vagyok, kemény dacos nyakkal. Belezúgom az éjbe, a szunnyadó világba: Testvéreim: Én is gyarló vagyok! Engem is körülfontak a gyönyörűség nimfái! De nézzetek engem! Én pogány göggel elutasítom őket. Nem kell! Hajrás vad álmok élnek bennem! Zúgó viharban ropogva bomló ősi lovagkastély tünik fel néha. Összeszorítom ajkam s kevély homlokmal vad tagadással kiáltom: Hujrá! Harcoljunk vitézek! Szilaj, tüzes karral! Húzd rá cigány! Rúgtassunk deli győzelemre! Búsán rikoltó, tűz okádó szila! Lehelkürt vagyok...“

Egy kisleány naplójából:

„Szeretnék sírni... sűgva kapálnak a nagy Ősz-Úr szilaj paripái... Belerugdognak sivár lélekpusttám avarjába... Fekete hollóéjszakák vannak lelkemben... Cibálnak, tépnek, orgiáznak a kaján manók... Sikoltva búcsúztatom el a Nyarat... Sivár lélekpusttám avarjába belekapálnak az Ősz-Úr paripái... Szeretnék sírni... Szeretnék tenetni...“

Ghymes S. László.

Szerző igen sikerülten utánozza az önképző kör íróinak bombasztikus, képzavaros stílusát. Látszik, hogy haszonnal forgatta Karinthy Frigyes: „Igy írtok ti“ című karrikatúrás könyvét.

HIREK

A cserkészek világszövetségének kongresszusa ez idén Kanderstégben (Svájc) volt aug. 21—28-ika közt. Csehszlovákia hat kiküldöttel képviseltette magát. Itt döntöttek többek között a legközelebbi Jamborre (cserkészolimpiász) helyéről is, mely 1928-ban lesz, valószínűleg Prágában. Az első cserkészolimpiász 1920-ban volt Londonban, a második 1924-ben Kopenkágában.

Vándorlások. A pozsonyi „Kiskárpátok“ cserkészcsapat Jókai rajába tartozó sasok és őzek augusztus közepén vándorlásra indultak. A sasok Limbacher Rezső vezetésével bejárták a Mátyusföldet Gutáig. Itt behatoltak a Csallóközbe és Nemesócsánál találkoztak a Ludvig Auréli vezetésével Bős felől érkező őzekkel. Innen Komáromba gyalogoltak s Ógyallán keresztül egész Párkányig, majd visszafelé Érsekújvárra. — Az érsekújvári „Czuczor Gergely“ csapat vadgalambjai Jócsik Lajos őrsvezetővel sorra látogatták a Vág alsó folyása mentén fekvő községeket. — Kessler Edgár vezetésével egy cserkészőrs bekalandozta Léva és Nyitra környékét. Az őzek, sasok és vadgalambok a Szent György-Kör vándorlás-versenyén vesznek részt.

Embervédelmi kiállítást rendeztek a nyáron Budapesten. A kiállítás impozáns keretek közt nyílt meg. Hatalmas anyagot hordtak itt egybe: az emberre vonatkozó különböző népek és kultúrák, különböző korokban előállított dokumentumait. A világháború utáni nagy segítség, embervédelem, embermegbecsülés kiállítása volt ez Budapesten!

Távgyaloglás. Öt komáromi cserkész, névszerint: Mohácsy János, Darvas Andor, Körös István, Riszdorfer Gömbi és Vargha Sándor a liptószentiváni csapatközi táborból gyalog elindultak a Tátrába, onnan a Szepességen át Kassára, majd Rozsnyó, Rimaszombat, Losonc, Léva érintésével Komáromba. A több száz kilométeres utat három hét alatt-sok tapasztalatot szereve vígan, a legjobb állapotban tették meg. Ez a cserkészteljesítmény önmagát dicséri és követésre méltó.

Cserkészszövetség. Az érsekújvári reálgymináziumi „Czuczor Gergely“ cserkészcsapat a „csehszlovák köztársaság cserkész szövetsége“ keretein belül ez év elején kezdte meg működését Hornyák Odilo és Janson Jenő tanárok önfeláldozó buzgóságából. Az első ünnepélyes cserkészszövetségét jú-

nius hó 19-én tartották meg a Katholikus Kör nyári termében óriási érdeklődő közönség jelenlétében. Vendégként ott szerepelt a pozsonyi „Kiskárpátok” cserkészcsapata és a prágai „Szent György-Kör” számos tagja, amikoris a pozsonyi fiúk az újbáryi rigó, vadgalamb és szarvas őrsöket őrsi zászlókkal ajándékozták meg. Az avatást Hornyák Odiló parancsnok végezte. Utána műsoros estély zárta be a ritkaság ünnepét, amelyen az újbáryi fiúk ügyes közvetlenséggel mutatkoztak be különösen kitűntek Dobossy Laci, Györi Kálmán,

Kováts, Lábadý, Szabó Sándor és Övedi János. Az avató ünnepen az újbáryi zsidó fiú és leány-cserkészcsapatok is részt vettek. A szép kezdetet sok sok siker és áldás kövesse!

Kerékpáron Prágából jöttek június végén hét nap alatt Losoncra, illetve Rimaszombatba Adler Howard és Hizsnyán Béla, szentgyörgyköri cserkészek sok esővel, sárral, rossz úttal küzdve szerencsésen, napbarnítottan, egészségesen. Ime, cserkész tudománnyal, okossággal mire nem képesek a mi fiaink!

FEJTÖRŐ

1) Keresztzórejtvény.

1	2	3	4	5		
6	7	8	9	10		
11	12	13	14	15	16	17
18						
19			20		21	
22	23			24		
25	26	27				
28					31	
29						
30						

Vízszintesen: 1 A magyar történelem egyik végezetesen szomorú csatája. 6 Akinek jó szíve van, az teszi. 7 Török katonalászló neve. 8 A levegő királya 9 Utca burkolat készítésénél használják. 11 Latin előjárószo. 13 Minden szokás eredetileg ilyen. 17 A szűk ellentéte. 18 Aki nem szives, az. 19 Törve jó. 21 Névmas. 22 A lyuk népies neve. 24 Névelő. 25. Sok van ilyen, Pozsonyban is, másutt is! 27 Kerli szerszám 28 Pontos ember e szerint igazodik. 29. Régi magyar nyelvem ék. 30 Ezzel fejezed ki gondolataidat. *Függőlegesen* 2 Kötőszó. 3 Férfikeresztnev. 4 Közlekedési eszköz. 5 Kapcsoló kötőszó. 6 Ázsiai néplétszám neve. 10 Csak Noé és családja élte át 12 A pünkösdi rózsza lőrökös neve. 14 Aki sokat tanult, az olyan. 15 A fának része. 16 A legundokabb bűn. 17. Ilyen a nyírfán, fűzfán sok van! 20 Régi ürmérték. 25 A legszebb kertí virág. 26 A vipera teszi. 31 Mindennek eredete.

2) **Irodalmi fejtörő.** Eötvös József br. melyik regényében és hol találjuk ezeket a sorokat: „Kocsin szintén eljöhethetnék s még hamarabb; de az élvezet, melyet hosszabb sétálás után a pihenés nyújt, ilymódon elveszne. Maholnap ezt úgyis csak a napszámok fogják ismerni; a többiek annyira kerülnek minden mi nekik fárasztó vagy kellemetlen lehetne, hogy csupa kényelem miall végre a gyönyört, melyet a falócán vagy egyszerű bőrszéken találhatnának, nem is sejtik.”

3) Sakkrejtvény (Lóugrás), Korenchy Rezsőtől,

	É	t	e	
s	e	t	é	é
p	p	l	b	k
	e	n	l	

4) Pótlórejtvény.

- ___ akó
- ___ tél
- ___ ármány
- ___ avar
- ___ elek
- ___ esztelen
- ___ vet
- ___ ét
- ___ vés
- ___ év
- ___ irkál

A hiányzó belük új szót alkossanak; felülről lefelé olvasva pedig egy nagy magyar zeneművész nevével adják.

5) **Számítási fejtörő.** E szám: 16, három oly részre osztható, amely részek eljéből 2-t kivonva, másodikát 2-vel szorozva s harmadikát 2-vel osztva — ugyanazon eredményt nyerjük. Melyik e három rész?

Jegyzet. A megfejtést levelezőlapra október hó 10-éig kell beküldeni. A nyertes értékes könyvjutalmat kap.

A májusi fejtörő megfejtése.

- 1) *Betűrejtvény:* Lakatlan vidék.
- 2) *Rákvers:* Túr-rút.
- 3) *Kockarejtvény:* Nyílik az ajtó, jön a postás A Mi Lapunkkal. Jer olvasni pajtás! Örülünk mi testvérek. Ill vannak a rejtvények, bizony!
- 4) *Rímek kérdések:* Vaj. Baj. Ir. Sir.
- 5) *Számrejtvény:* „Addig jár a kórsó a kútra, míg el nem lörik.

Nyertes: Farkas Ferenc II. o. rg. tanuló Pozsony. Verne Gyula: „Strogoff Mihály utazása” c. könyvet elküldöttük címére.

Helyesen megfejtette: Farkas Ferenc, Spielmann testvérek, Korenchy Rezső, Hegedűs Flórián, Bertók Irén, Bárkányi Irén, Liptay Zoltán, Fukács Nándor, Schwarcz Gyula.